

**ВИДАТНИЙ КРИМІНАЛІСТ МИНУЛОГО ТА
СУЧАСНОСТІ**

До 100-річчя від дня народження

***МИХАЙЛО ВАСИЛЬОВИЧ
САЛТЕВСЬКИЙ***

(1917-2009)

Бібліографічний покажчик

Харків
«Мадрид»
2017

УДК 343.985

Упорядники:
В. М. Шевчук, В. Ю. Шепітько

Михайло Васильович Салтевський – видатний криміналіст минулого та сучасності (до 100-річчя від дня народження) : бібліографічний покажчик / упорядники: В. М. Шевчук, В. Ю. Шепітько. – Харків : Мадрид, 2017. – 106 с.

Бібліографічний покажчик підготовлено до 100-річчя від дня народження відомого українського ученого криміналіста, доктора юридичних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України, провідного фахівця у галузі криміналістики та судової експертизи Михайла Васильовича Салтевського.

Покажчик містить матеріали про життєвий шлях, наукову, викладацьку, судово-експертну та громадську діяльність М. В. Салтевського, як одного із фундаторів криміналістичної науки. Видання дає можливість найбільш повно досягнути наукову та педагогічну спадщину знаного вченого-криміналіста не лише на території України та колишнього СРСР, але й за її межами. Усі виявлені публікації систематизовано та сформовано за хронологічним принципом, матеріал розділів у межах року розташований за алфавітом.

Бібліографічний покажчик рекомендовано науковцям, студентам, аспірантам, викладачам, практичним працівникам та всім, хто цікавиться доробком відомого вітчизняного вченого-криміналіста.

МИХАЙЛО ВАСИЛЬОВИЧ САЛТЕВСЬКИЙ – ВИДАТНА ПОСТАТЬ В ІСТОРІЇ КРИМІНАЛІСТИКИ

У цьому році виповнюється 100 років від дня народження М. В. Салтевського (8 листопада 2017 р.) – знаного вченого-криміналіста, судового експерта, винахідника та новатора. До цієї події проводиться ціла низка наукових заходів різними навчальними, науково-дослідними та практичними підрозділами, установами і закладами, а також підготовлено цей буклет, який містить бібліографічний покажчик, а також важливу інформацію про життєвий шлях проф. М. В. Салтевського та його досягнення.

Розвиток будь-якої науки залежить від конкретних особистостей, видатних дослідників. Суттєвий внесок до теорії криміналістики і судової експертизи було здійснено М. В. Салтевським – людиною невгамовної енергії, повної самих різних ідей, які вона наполегливо прагнула запровадити у життя (за словами Р. С. Белкіна).

Свою творчу, наукову, педагогічну та експертну діяльність М. В. Салтевський здійснював у різних установах та закладах (Харківський науково-дослідний інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса, Харківський юридичний інститут ім. Ф. Е. Дзержинського, Київська вища школа ім. Ф. Е. Дзержинського, Харківський університет внутрішніх справ та ін.). Змінювалися назви зазначених установ та організацій... Але проф. М. В. Салтевський продовжував кращі традиції наукової школи, які були закладені проф. М. С. Бокаріусом та його послідовниками і безпосереднім науковим керівником М. В. Салтевського – проф. В. П. Колмаковим.

Мені безпосередньо пощастило разом працювати з проф. М. В. Салтевським у вищому навчальному закладі – Національній юридичній академії України імені Ярослава Мудрого (нині – Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого) й у науково-дослідній установі – Науково-дослідному інституті вивчення проблем злочинності (нині – НДІ вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України).

М. В. Салтевського завжди відрізняв експериментальний пошук у вирішенні наукових завдань, велике захоплення науково-технічними засобами, намагання впровадити в слідчу та експертну практику новітні прийоми, методи та засоби. Ідеї М. В. Салтевського відображені в його численних наукових працях, монографіях, підручниках, навчальних і науково-практичних посібниках.

Певним синтезом його наукової діяльності можна вважати видання у 1997 р. посібника з назвою «Криміналістика у сучасному викладі юристів». Результати його наукового пошуку знайшли також своє відображення в найбільш відомих працях щодо окремих галузей криміналістичної техніки – судової фотографії, трасології, техніко-криміналістичного дослідження документів, судової мікрології, одорології, фоноскопії, судової акустики та ін.

Під час роботи в НДІ вивчення проблем злочинності М. В. Салтевський був ініціатором створення Лабораторії «Використання сучасних досягнень науки і техніки у боротьбі зі злочинністю» і став її першим завідувачем (з 1995 р.). Зокрема, в цей час під керівництвом М. В. Салтевського досліджуються найбільш складні проблеми науково-технічного характеру. Такі дослідження стосувалися мовних сигналів людини для її ототожнення та встановлення психофізіологічних параметрів, розроблення методики ідентифікації особи за динамікою тривалості елементарних сегментів голосних звуків, створення інформаційно-аналітичної системи «СПРАВА», визначення методів дослідження невидимих контактів тощо. Одним із перших вітчизняних криміналістів М. В. Салтевський звернув увагу на необхідність дослідження мережі Інтернет у криміналістичних цілях, можливості дослідження електронних слідів, ідентифікації слідів звуку. Саме в цей період були запропоновані важливі напрацювання для практики правоохоронних органів та експертних установ України, вирішувалося питання щодо впровадження цих інноваційних «продуктів» у практичну діяльність слідчих та оперативних підрозділів.

Результати наукової діяльності М. В. Салтевського підтверджені авторськими свідоцтвами та патентами на винаходи. Він запропонував низку

нових методик дослідження речових доказів, метод вимірювальної фотографії, метод ідентифікації звукозаписних пристроїв, сконструював судово-метричний фотоапарат ФСМ-1 тощо.

М. В. Салтевський протягом свого життя здійснював освітянську діяльність, він відомий педагог, вчитель, лектор. Проф. М. В. Салтевському належать ідеї щодо розроблення криміналістичної дидактики, впровадження прогресивних методів навчання студентів і курсантів вищих навчальних закладів. Він мав позитивний досвід у розробленні навчальної та навчально-методичної продукції.

Цікавою була взаємодія М. В. Салтевського зі студентами під час лекцій і практичних занять з криміналістики. Він, як правило, приносив із собою додаткове приладдя та пристосування для роботи зі слідами (як правило, власного виробництва). Під час занять демонстрував їхню реальну роботу та можливості, розповідав про особливості виявлення та фіксації слідів, здійснював відповідні дослідження.

М. В. Салтевський – людина, яка залишила помітний слід у криміналістиці та судовій експертизі, в теорії та практиці, в педагогічній діяльності. Його праці відомі не лише в Україні, а й за її межами. Сформульовані положення, способи, методи й засоби є актуальними й на сьогодні, вони не втратили своєї значущості.

*Доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри криміналістики
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого,
заслужений діяч науки і техніки України,
дійсний член (академік) Національної
академії правових наук України
В. Ю. Шепітько*

МИХАЙЛО ВАСИЛЬОВИЧ САЛТЕВСЬКИЙ – УЧЕНИЙ, ПЕДАГОГ, УЧИТЕЛЬ, ЗАСНОВНИК НАУКОВОЇ ШКОЛИ У КРИМІНАЛІСТИЦІ

Професор Михайло Васильович Салтевський є одним із фундаторів криміналістичної науки, новатором і генератором наукових ідей. Становлення та розвиток криміналістики в Україні й колишньому СРСР тісно пов'язані з ім'ям видатного науковця-криміналіста – Михайла Васильовича Салтевського. Варто зауважити, що немає такого розділу у криміналістиці, де б Михайло Васильович не зробив свій вагомий науковий внесок у його формування, подальший розвиток та удосконалення окремих положень та концепцій. У зв'язку з цим, слушним є твердження патріарха криміналістики Р. С. Белкіна про те, що Михайло Васильович Салтевський безперечно є одним з провідних криміналістів України, але й криміналістика держав пострадянського простору з повним правом може вважати його своїм, враховуючи величезний внесок науковця для розвитку нашої спільної криміналістичної науки¹.

Видатний вчений-криміналіст, славетний педагог, мудрий учитель і наставник, прекрасна людина і надійний друг пройшов непростий, проте яскравий та цікавий життєвий шлях, поєднуючи любов до родини, людей і життя, наукову принциповість, професіоналізм, педагогічну майстерність високого рівня та безліч інших талантів і якостей.

Варто пригадати, що «спогади про чудових людей породжують у нас дух роздумів. Вони виникають перед нами, як заповіді усіх поколінь...». Цими словами Йоганна Вольфганга фон Гете, на наш погляд, доречно розпочати розповідь та роздуми про видатного вченого-криміналіста, педагога, учителя, засновника наукової школи у криміналістиці – Михайла Васильовича Салтевського, чий внесок у розвиток юридичної науки та освіти в Україні на межі тисячоліть важко переоцінити.

Вагомим є внесок професора М. В. Салтевського у розвиток загальної теорії криміналістики, теорії криміналістичної ідентифікації, окремих кримі-

¹Див.: Белкин Р. С. История отечественной криминалистики / Р. С. Белкин. – М. : НОРМА, 1999. – С. 377.

налістичних теорій, криміналістичної техніки, криміналістичної тактики та методики розслідування окремих видів злочинів. Цей неповний перелік основних питань показує спрямованість його наукових інтересів на розроблення найважливіших розділів криміналістики та судової експертизи. М. В. Салтевський є одним із фундаторів вітчизняної криміналістичної науки. З його ім'ям пов'язані найяскравіші сторінки становлення й розвитку криміналістики в Україні та далеко за її межами.

Першим важливим кроком у науковій біографії молодого вченого Михайла Васильовича Салтевського стала дисертаційна робота «Криминалистическое исследование замков и пломб в судебной экспертизе» (Харків, 1956). Творчий потенціал, працьовитість та цілеспрямованість дозволили молодому науковцю під керівництвом видатного вітчизняного криміналіста В. П. Колмакова у 1956 році блискуче захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук¹, і у 1957 р. йому було уже присвоєно звання старшого наукового співробітника.

У криміналістиці особливий науковий інтерес у 60-70-ті роки набувають наукові дослідження загальних і окремих питань теорії криміналістичної ідентифікації. Саме цій проблематиці М. В. Салтевський спеціально присвячує свою докторську дисертацію «Теоретические основы установления групповой принадлежности в судебной экспертизе (методологические и правовые проблемы)»². Актуальність такого напряму наукових досліджень у той час була очевидною і обумовлювалась декількома чинниками. По-перше, теорія криміналістичної ідентифікації історично стала першою окремою криміналістичною теорією, яка виступала не як сума окремих теоретичних побудов, а як систематизоване знання, як упорядкована система понять. Така систематизація відкривала перспективи подальших наукових досліджень. По-друге, у міру фор-

¹Див.: Салтевский М. В. Криминалистическая экспертиза замков и пломб: автореф. дис. канд. юрид. наук / М. В. Салтевский. – Харьков, 1956. – 13 с.

²Див.: Салтевский М. В. Теоретические основы установления групповой принадлежности в судебной экспертизе (методологические и правовые проблемы): автореферат дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.09 Уголовный процесс и криминалистика, судебная экспертиза / М. В. Салтевский. – Харьков, 1969. – 40 с.

мування цієї теорії ставала дедалі очевиднішою її важлива методологічна роль у криміналістиці та її практична значущість¹. Сутність ідентифікації М. В. Салтевський розглядає у світлі теорії інформації, вказуючи, що вона полягає у встановленні тотожності шляхом збирання й оцінки інформації, кількість і якість якої є мірою надійності ідентифікації. Він доводить що криміналістична ідентифікація — це специфічний метод, що дозволяє виконувати вузькі ідентифікаційні завдання, сутність яких зводиться до встановлення тотожності конкретного об'єкта, що має стійку зовнішню форму². Тому докторську дисертацію М. В. Салтевського і низку робіт, присвячених дослідженню теорії криміналістичної ідентифікації, слід віднести до наукових досліджень, які мають загальнотеоретичне та методологічне значення для криміналістики.

У зв'язку зі значним зростанням теоретичних досліджень з криміналістики і розширенням використання її досягнень в боротьбі зі злочинністю у 60-70-ті роки назріла необхідність більш глибокого дослідження природи, предмета, системи та інших вихідних положень криміналістичної науки. Значний внесок у вирішення таких складних наукових завдань було зроблено професором М. В. Салтевським. Починаючи з 1970 р., Михайло Васильович підготував і видав цикл робіт, присвячених дослідженню комплексу проблем сучасної методології і теорії криміналістики, у яких М. В. Салтевський з позицій методології науки та теорії наукознавства, з урахуванням результатів аналізу великої кількості літературних джерел вітчизняних і зарубіжних авторів, а також спираючись на дані судово-слідчої практики, зробив суттєвий внесок у розробку цілісної концепції загальної теорії криміналістики та окремих криміналістичних теорій³.

¹Див.: Салтевский М. В. Объекты идентификации и установления групповой принадлежности // Криминалистика и судебная экспертиза / М. В. Салтевский. – К., 1965. – Вып. 2. – С. 92-98.

²Див.: Салтевский М. В. Идентификация и информация / М. В. Салтевский // Правоведение. – 1965. – № 3. – С. 84-90.

³Див.: Салтевский М. В. О некоторых методологических проблемах науки криминалистики / М. В. Салтевский // Труды Киевской высшей школы МВД СССР. – 1972. – Вып. 6. – С. 202-212; Салтевский М. В. Методологические проблемы измерения в доказывании / М. В. Салтевский // Материалы теоретич. конф. по итогам научно-исследовательской работы профессорско-преподавательского состава за 1972 г. / Киев. высш. шк. МВД СССР им. Ф. Э. Дзержинского. –К., 1973. –С. 93-102; Салтевский М. В. Основы общей теории советской криминалистики // Методологические основы науки

Наукові праці професора М. В. Салтевського, його найважливіші висновки про загальну теорію криміналістики та окремі криміналістичні теорії, завдання, принципи, закони, методи, систематики та інших основоположних категоріях криміналістичного наукового знання, суттєво уточнили уявлення про предмет криміналістики і відкрили ряд нових напрямків в її розвитку.

Вагомим є внесок професора М. В. Салтевського у розвиток окремих галузей криміналістичної техніки, зокрема, судової фотографії, одорології, судової акустики, слідознавства, у цих напрямках наукових досліджень Михайло Васильович, безперечно, був піонером серед вітчизняних криміналістів. Він розробив прийоми вимірювальної фотозйомки, стояв у джерел зародження криміналістичної одорології та фоноскопії, розвивав нові методики дослідження доказів, криміналістичного дослідження електронних документів, комп'ютерних засобів, нових інформаційних технологій у криміналістиці¹ та ін. Серед наукових праць в означених наукових напрямках слід назвати такі: «Измерительная фотосъемка в следственной практике» (1975); «Криминалистическая одорология. Работа с запаховыми следами» (1976); «Следы человека и приемы использования их для получения информации техническими средствами на предварительном следствии» (1980); «Криминалистическая идентификация диктора по характеристикам речевого сигнала» (1984); «Судебно-фонетическая экспертиза и ее современные возможности» (1990); «Звуковые следы – новое средство доказывания по уголовным делам» (1990); «Теория и практика использования следов памяти (идеальных отображений) в расследо-

криминалистики. Криминалистическая техника: учеб. пособие / В. Г. Лукашевич, Н. К. Кузьменко, М. В. Салтевский и др. / под ред. М. В. Салтевского; Киев. высш. шк. им. Ф. Э. Дзержинского. – К., 1985. – С. 9-11; Салтевский М. В. Предмет, система и задачи советской криминалистики. Криминалистика в системе научного знания // Методологические основы науки криминалистики. Криминалистическая техника / М. В. Салтевский: учеб. пособие; Киев. высш. шк. им. Ф. Э. Дзержинского. – К., 1985. – С. 5-9; Салтевский М. В. Методологические основы науки криминалистики // Специализированный курс криминалистики: учеб. для слушателей вузов МВД СССР, обучающихся на базе сред. спец. юрид. образования / В. П. Бахин, Р. С. Белкин, П. Д. Биленчук и др.; отв. ред. М. В. Салтевский; Киев. высш. шк. им. Ф. Э. Дзержинского. – К., 1987. – С. 18-39; Салтевський М. В. Методологічні засади криміналістики / М. В. Салтевський // Криміналістика (у сучасному викладі): підруч. для вищих навч. закл. – К. : Кондор, 2005. – С.14-54.

¹Див.: Салтевський М. В. Проблеми інструментальної детекції вербальної інформації в судовій експертизі / М. В. Салтевський // Вчені записки Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського. Серія: Юридичні науки. – 2009. – Т. 22 (61). – № 2. – С. 307 - 312.

ваний преступлений» (1991) (у співавт.); «Запаховые следы в следственной практике» (1991); «Криминалистическая фотография, кинематография и видеозапись в правоохранительной деятельности» (1993) (у співавт.); «Судова акустична експертиза: поняття, об'єкти, підготовка матеріалів» (1998); «Проблемы метрологического обеспечения криминалистического исследования магнитных сигналограмм» (1999); «Криміналістична фотографія та відеозапис: (основи методики викладання)» (2007) (у співавт.) та інші. Ці наукові напрями були конкретизовані та розвинуті у кандидатських та докторських дисертаціях його учнів.

Особливу увагу професор М. В. Салтевський приділяв дослідженням новітніх перспективних напрямків криміналістичної техніки, судової експертизи, теорії доказів у кримінально-процесуальному та інформаційному праві, комп'ютерної інформації («Осмотр компьютерных средств на месте происшествия» (1999); «Основи методики розслідування злочинів скоєних з використанням ЕОМ» (2000); «Информационные отношения и проблемы их правового регулирования» (2002), «Электронные документы в современной теории доказательств» (2003), актуальним проблемам дослідження інструментальної детекції вербальної інформації у судовій практиці («Проблемы инструментальной детекции вербальной информации» (2008) та ін.

Професор М. В. Салтевський видає низку підручників, у яких узагальнено більше ніж як піввіковий досвід практичної, так і наукової діяльності автора і дало змогу викласти нові погляди на сутність криміналістики як навчальної дисципліни («Криминалистика в современном изложении юристов» (1997); «Криміналістика», Ч.1. (1999); «Криміналістика», Ч.2.(2001); «Криміналістика (у сучасному викладі)» (2005) та ін. У цих роботах та деяких інших спостерігається перехід від традиційного висвітлення сутності змісту криміналістики до інформаційно-діяльнісного, за яким події, явища й процеси розглядаються з позиції того, як усе виникло, розвивалося, відобразилося в матеріальному середовищі, які джерела інформації сформувалися, і як діяти необхідно професіоналові при запобіганні, виявленні, розкритті й розслідуванні сучасних злочинів у сформо-

ваному інформаційному полі. Інформаційно-діяльнісний підхід пронизує усі роботи і це правильний науковий шлях, тому що він є найбільш наближеним до реалій життя, тобто цією моделлю зроблений ще один значний крок до зближення теорії і практики, що саме по собі має важливе значення. Р. С. Белкін підручник М. В. Салтевського «Криминалистика в современном изложении юристов» (1997) називає «оригінальною роботою у криміналістиці»¹.

Певний науковий інтерес мають пропозиції професора Салтевського М. В. щодо розширення рамок традиційної системи науки криміналістики і введення в її систему нових елементів. Як зазначає Михайло Васильович, останнім часом спостерігається тенденція зростання обсягу сучасних криміналістичних знань, тому із розвитком науки удосконалюється й її система. Крім цього, аналіз накопичених сучасною криміналістикою знань показав, що функції, які вона виконує, не вміщуються в рамки традиційної системи. З огляду на це, М. В. Салтевський до основних розділів системи криміналістики – методології криміналістики, криміналістичної техніки, криміналістичної тактики та криміналістичної методики, пропонує ввести новий самостійний елемент – криміналістичне слідознавство. На його думку, це розділ криміналістики, у якому досліджуються сліди-відображення, механізм їх утворення, методи і засоби виявлення, фіксації, дослідження і використання в розкритті злочинів. Слідознавство досліджує усі сліди-відображення, які утворюються внаслідок усіх форм взаємозв'язку (психічного, механічного, хімічного, фізичного і біологічного) матеріальних тіл живої та неживої природи. Тому слідознавство включає трасологію як вчення про слідоутворення тільки слідів-відображень, котрі копіюють зовнішню форму і побудову твердого взаємодіючого об'єкта. Структуру слідознавства, на думку М. В. Салтевського, становлять вчення про сліди: джерела криміналістичної інформації, механізм слідоутворення, сліди людини – зовнішності, рук, ніг, шкірного покриву, обличчя, зубів, звукового мовлення, рухових навиків, слідів пам'яті – суб'єктивних образів, сліди засобів

¹Див.: Белкин Р. С. История отечественной криминалистики / Р. С. Белкин. – М. : НОРМА, 1999. – С. 377.

вчинення злочину; вчення про документалістику – ознаки та властивості письма людини і машинопису, їх дослідження і використання в розкритті злочинів¹.

Заслуговує на увагу при дослідженні системи криміналістики й інший підхід науковця, пов'язаний із більш поглибленою деталізацією та розширенням елементів такої системи. Так, М. В. Салтевський вказував, що сучасний розвиток криміналістики та інформаційно-діяльнісний підхід дозволяють уявити систему науки криміналістики в вигляді шести блоків (розділів, частин): 1) методологічні основи криміналістики; 2) механізм вчинення злочину і виникнення криміналістичної інформації; 3) джерела криміналістичної інформації; 4) засоби і методи збирання та подання криміналістичної інформації при розслідуванні злочинів; 5) криміналістична тактика; 6) криміналістична методика розслідування окремих на них видів злочинів².

Істотними є напрацювання М. В. Салтевського у криміналістичній тактиці, зокрема, дослідження тактичних засобів слідчої діяльності, розробка тактичних прийомів проведення окремих слідчих (розшукових) дій, етичних засад тактики слідчих (розшукових) дій. Цій проблематиці присвячені такі праці як «К вопросу о содержании общих положений криминалистической тактики и методики расследования» (1976); «Этические аспекты тактики следственных действий» (1978); «Предварительное следствие: проблемы совершенствования тактических приемов и процессуальных форм собирания доказательственной информации» (1981); «Проблемы классификации источников информации и следственных действий в криминалистической тактике» (1984); «Значение версии специалиста в раскрытии квартирных краж по «горячим» следам» (1984) (у співавт.); «Учение о криминалистической версии и планировании» (1987); «Проблеми спілкування в криміналістичній

¹Див.: Салтевський, М. В. Криміналістика : підручник / М. В. Салтевський : у 2 ч. Ч. 1. – Х. : Консум, Основа, 1999. – С. 9-11.

²Див.: Салтевський М. В. Криміналістика: в современном изложении юристов / М. В. Салтевский: учеб.-практ. пособие. – Х.: Рубикон, 1996. – С. 21-30.

тактиці» (1998); «Средства криминалистической тактики (методологический аспект)» (1998) та ін.

М. В. Салтевський низку робіт присвячує дослідженню тактичних операцій у системі засобів криміналістичної тактики. Так, на його думку тактична операція поряд з тактичною комбінацією є різновидами тактико-криміналістичних комплексів. Вони є відносно новими, специфічними діяльністними категоріями, що розкривають функціональну сторону комплексних засобів криміналістичної тактики. Тактична комбінація і тактична операція – динамічні категорії, сутністю яких є система процесуальних і непроцесуальних дій (заходів), взаємодія та вплив. Незважаючи на чисто зовнішню схожість, вони є самостійними тактичними засобами, а їх розмежування відбувається на основі певних критеріїв. На його думку, операція і комбінація – це специфічні системи пізнавальних засобів криміналістичної тактики, що мають цільову впорядкованість для вирішення завдань, що виникають у процесі розслідування. Окрім цього, тактична операція і тактична комбінація характеризуються однаковою властивістю цілісності, тобто повне досягнення мети можливе тільки при реалізації функцій всіх елементів системи¹. Проте пізніше він зазначав, що тактична операція є сукупністю різнорідних тактичних засобів: слідчих, оперативних та організаційних, об'єднаних єдиною метою вирішення тактичного завдання. Відмінність цих засобів полягає у складності елементів. У тактичній операції елементами є слідчі дії, оперативно-розшукові процедури, організаційні заходи, тобто різнопорядкові тактичні засоби. Структура тактичної комбінації охоплює систему однопорядкових заходів, в основному прийомів криміналістичної та оперативно-розшукової тактики. У зв'язку із цим тактична або оперативна комбінація реалізується в ході однієї слідчої дії чи оперативного заходу. Тактична комбінація має просту структуру, а тактична

¹Див.: Салтевський М. В. Криміналістика / М. В. Салтевський: підручник: у 2 ч. Ч. 2. – Х. : Консум, 2001. – С. 78–84.

операція передбачає багатоходові операції, дії, прийоми і здійснюється в ході кількох слідчих дій¹.

Вивчення та аналіз наукових праць вченого свідить про те, що розробка та дослідження проблем використання тактичних операцій і тактичних комбінацій професором М. В. Салтевським суттєво вплинули на формування концептуальних основ тактичних операцій у криміналістиці, зокрема, на розробку окремої криміналістичної теорії тактичних операцій.

Важливими є наукові розробки професора М. В. Салтевського, присвячені проблемам формування та реалізації криміналістичних методик розслідування окремих видів злочинів, спрямованих на удосконалення та оптимізацію судово-слідчої діяльності. Серед наукових праць із зазначеної проблематики слід назвати такі: «Расследование хулиганства» (1988); «Рэкет как способ совершения преступлений» (1993); «Типичные следственные ситуации при расследовании преступлений нарушений правил охраны окружающей природной среды» (1994); «Экологические преступления: квалификация и методика расследования» (1994) (у співавт.); «Комп'ютерна злочинність кримінально-правові, криміналістичні та дидактичні проблеми» (1995); «Правові та тактичні аспекти використання технічних засобів у практиці розслідування деяких видів вбивств» (1998); «Проблема представления вербальной информации техническими средствами при расследовании экономических преступлений» (1999); «Основы методики расследования злочинів скоєних з використанням ЕОМ» (2000); «Основы методики расследования легализации денежных средств, нажитых незаконно» (2000); «Криміналістична профілактика в наукових дослідженнях сучасної злочинності» (2001); «Ситуаційний підхід у методиці розслідування і профілактики корупції» (2002) та інші.

Окремо слід сказати про новаторський підхід професора М. В. Салтевського у криміналістичних дослідженнях, його певну схильність до введення у науковий обіг нової термінології у криміналістиці, зокрема, таких як «групо-

¹Див.: Салтевський М. В. Криміналістика (у сучасному викладі) / М. В. Салтевський : підручник. – К.: Кондор, 2005. – С. 305 - 308.

фікація»¹, «слідова картина злочину»², «вербальні і нонвербальні слідчі дії»³, «криміналістична акустика»⁴, «криміналістична ольфактроніка», «криміналістична фоноскопія»⁵ та ін. При цьому Салтевський М. В. повністю підтримував позицію Р. С. Белкіна про застереження від захоплення окремих науковців прагненням до створення нових термінів і нехтуванням зваженим підходом до їх розробки. Він завжди враховував, що заміна існуючого терміна (термінів) є повною мірою виправданою лише в тому випадку, якщо новий термін позначає нове визначення поняття, зміст якого змінився або суттєво уточнений. Якщо поняття, яке позначається терміном, хоча і змінилось, але при цьому не втратило своїх суттєвих рис, тобто якщо зміни торкнулись, наприклад, лише його обсягу, то термін, враховуючи силу мовної традиції, доцільно зберегти⁶. Необхідно сказати, що М.В. Салтевський чітко дотримувався вищезазначених вимог і введення ним нових термінів у криміналістику була, як на нашу думку, була науково обгрунтованою і повною мірою виправданою.

Теоретичні положення, викладені в наукових працях професора М. В. Салтевського мають практичну значущість й сьогодні допомагають практичним працівникам успішно боротися із злочинністю і суттєво впливають на подальший розвиток сучасної криміналістики. Наукові розробки видатного ученого-криміналіста й на сьогодні не втратили актуальності та своєї цінності, залишаються затребуваними науковцями, практиками, судовим експертами,

¹Див.: Салтевский М. В. Теоретические основы установления групповой принадлежности в судебной экспертизе (методологические и правовые проблемы) / М. В. Салтевский: автореферат дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.09 Уголовный процесс и криминалистика, судебная экспертиза. – Харьков, 1969. – С. 14-15.

²Див.: Салтевский М. В. О структуре криминалистической характеристики хулиганства и типичных следственных ситуациях / М. В. Салтевский // Криминалистика и судебная экспертиза. – К.: Вища шк., 1982. – Вып. 25. – С. 4.

³Див.: Салтевский М. В. Классификация и общая характеристика следственных действий / М. В. Салтевский // Специализированный курс криминалистики (для слушателей вузов МВД СССР, обучающихся на базе сред. спец. юрид. образования): учебник. – К.: НИ и РИО КВШ МВД СССР, 1987. – С. 228-234.

⁴Див.: Салтевский М. В. Предмет, содержание и задачи криминалистической акустики / М.В. Салтевский, Ю.Ф. Жариков // Криминалистика и судебная экспертиза / М-во юстиции УССР; М-во внутр. дел УССР; Ин-т государства и права АН УССР. – К., 1988. – Вып. 37. – С. 118-124.

⁵Див.: Специализированный курс криминалистики (для слушателей вузов МВД СССР, обучающихся на базе сред. спец. юрид. образования): учебник – К.: НИ и РИО КВШ МВД СССР, 1987. – С. 145.

⁶Див.: Белкин Р. С. Ленинская теория отражения и методологические проблемы советской криминалистики / Р. С. Белкин. – М.: Высш. шк. МВД СССР, 1970. – С. 63-64.

працівниками правоохоронних органів, суддями, їх застосування на практиці й у наукових дослідженнях, у першу чергу, спрямовано на оптимізацію слідчої, судової та експерної діяльності.

Низка поколінь науковців та практичних працівників пам'ятають Михайла Васильовича Салтевського як талановитого вченого, вимогливого вчителя, принципову і доброзичливу людину. Його лекції з великим інтересом сприймалися студентською аудиторією, вирізнялися високою майстерністю, змістовністю, глибокими фундаментальними знаннями і водночас простотою і доступністю викладення, тісним зв'язком із судово-слідчою та експертною практикою, «живою» науковою мовою. Михайло Васильович був не тільки видатним ученим-криміналістом, але й прекрасним педагогом. Будучи за професією і покликанням учителем, він був цікавим оповідачем, блискучим лектором, уміло поєднував фундаментальні знання фізики, математики, криміналістики та величезний практичний досвід судового експерта із сучасними потребами практики у боротьбі із злочинністю.

Професору Михайлу Васильовичу Салтевському були притаманні високі людські якості – інтелігентність, незвичайна тактовність, душевна широта, гострий гумор, життєлюбство, чуйність, доброзичливість, незмінно відзначалась його ерудиція та інтелект. Привітний, шляхетний, енергійний, безкорисливий, щирий, завжди усміхнений, він усіх вітав добрим словом, дарував частину своєї душі. М.В. Салтевський назавжди у пам'яті учнів залишається як великий Учитель та Людина, яка була віддана високим життєвим та науковим ідеалам.

Салтевський Михайло Васильович – УЧИТЕЛЬ багатьох поколінь юристів-практиків і науковців, генератор наукових ідей, відомий, талановитий учений, безмежно відданий КРИМІНАЛІСТИЦІ. Я пишаюся тим, що будучи аспірантом, пройшов школу молодого вченого у Михайла Васильовича Салтевського, і під його керівництвом у січні 1999 року захистив кандидатську дисертацію. Михайло Васильович повністю віддавав свої знання, уміння, дос-

від своїм учням. Зерно добра та любові до науки, закладене Михайлом Васильовичем, зростає у наукових працях його учнів.

*Доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри криміналістики
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого,
заслужений юрист України
В. М. Шевчук*

ЖИТТЄВИЙ ТА ТВОРЧИЙ ШЛЯХ М. В. САЛТЕВСЬКОГО

8 листопада 2017 року виповнюється 100 років від дня народження доктора юридичних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України, провідного фахівця у галузі криміналістики та судової експертизи *Михайла Васильовича Салтевського*.

М.В. Салтевський народився 8 листопада 1917 р. у селі Григор'ївка Новосибірської області. Після закінчення школи він поступив і закінчив медичний технікум у м. Томськ. У 1936 р. поступив на фізико-математичний факультет Томського державного педагогічного інституту, який успішно закінчив в 1940 р. З цього часу Михайло Васильович Салтевський розпочав свою викладацьку діяльність і до війни працював у середній школі учителем фізики та математики.

У червні 1942 р. Михайло Васильович пішов добровольцем у Сибірський військовий округ рядовим 104-го Запасного стрілецького полку 39-ї Запасної бригади. У липні 1942 р. старший сержант Салтевський Михайло Васильович був направлений на фронт командиром відділення артилерійської розвідки 91-го Окремого артилерійсько-кулеметного батальйону 16-го укріпного району під Ленінградом, де особисто брав участь в обороні цього легендарного міста. Михайло Васильович у складі Ленінградського, 2-го та 1-го Білоруських фронтів як командир відділення розвідки бере участь у проведенні ряду бойових операцій, у форсуванні рік Нарва, Вісла, Одер. Салтевський М.В. безпосередньо брав участь у звільненні Варшави, штурмував Берлін. Такий бойовий шлях старшого сержанта Салтевського М.В. — від Ленінграда до Берліна.

Михайло Васильович Салтевський нагороджений 14 державними нагородами, у тому числі орденами «Червона зірка», «Вітчизняна війна II ступеня», «За мужність», а також медалями «За відвагу», «За оборону Ленінграда», «За звільнення Варшави», «За взяття Берліну», «За перемогу над Німеччиною», ювілейними медалями у зв'язку з Перемогою у Великій Вітчизняній війні.

Після війни колишній розвідник, фронтовик Михайло Васильович Салтевський приїздить у Харків і обирає новий шлях свого життя, присвячує себе відповідальній і важкій роботі судового експерта, пройшовши шлях від наукового співробітника до завідувача лабораторії Харківського науково-дослідного інституту судових експертиз імені Засл. проф. М. С. Бокаріуса. У 1948 р. Салтевський М. В. поступив і в 1951 р. закінчив Харківський юридичний інститут. Близько десяти років він очолював у ХНДІСЕ відділ фото-фізичних досліджень, є автором багатьох винаходів. За час роботи в інституті М. В. Салтевський особисто проводив особливо складні судові експертизи, безпосередньо брав участь в оглядах місць подій, слідчих експериментах, судових засіданнях, успішно суміщував наукову, навчально-методичну та експертну роботу, надавав допомогу практичним працівникам.

У 1956 році М. В. Салтевський захищає дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за темою «Криминалистическое исследование замков и пломб в судебной экспертизе» й у 1957 році йому було присвоєно звання старшого наукового співробітника.

З 1962 по 1971 роки науково-педагогічна діяльність Салтевського М.В. пов'язана з кафедрою криміналістики Харківського юридичного інституту, де він працював доцентом (1962 р.), виконував обов'язки завідуючого кафедрою (1965 р.), працював професором кафедри криміналістики. У 1970 р. успішно захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за темою «Теоретические основы установления групповой принадлежности в судебной экспертизе (методологические и правовые проблемы)». З 1971 по 1979 роки – завідувач кафедри криміналістики Київської вищої школи МВС СРСР, а з 1979 по 1988 роки Михайло Васильович продовжив працювати на цій же кафедрі професором. Салтевському М.В. було присвоєно звання полковника внутрішньої служби Міністерства внутрішніх справ СРСР.

З 1988 по 1996 роки Михайло Васильович Салтевський працював професором кафедри криміналістики Харківського юридичного інституту (нині Національний юридичного університету імені Ярослава Мудрого). У 1996 році

він очолював лабораторію «Використання досягнень науки і техніки у боротьбі із злочинністю» Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності Академії правових наук України. У 1998 р. Салтевському М.В. було присвоєно почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України». З 2003 р. по 2006 р. Михайло Васильович — професор кафедри криміналістики Національного університету внутрішніх справ України (м. Харків), а з 2006 р. по 2009 р. — професор кафедри кримінально-правових дисциплін Харківського економіко-правового університету.

Михайло Васильович Салтевський був видатним, талановитим науковцем-криміналістом, але водночас він був і чудовим практиком, експертом, дослідником, блискучим експериментатором, раціоналізатором та винахідником. Вимогливість до себе, надзвичайна працездатність, високий професіоналізм, людяність і порядність сприяли набуттю ним авторитету серед широкої юридичної громадськості, вдячності його численних учнів.

М. В. Салтевський значну увагу приділяв підготовці науково-педагогічних кадрів, вихованню молодих науковців. Під його керівництвом захищено 5 докторських і понад 40 кандидатських дисертацій. З повною підставою можна говорити про наукову школу професора М. В. Салтевського, учні якої продовжують справу свого вчителя, глибоко й всебічно досліджують та удосконалюють окремі напрямки сучасної криміналістики та судової експертизи. Добротний та міцний фундамент, закладений професором Салтевським Михайлом Васильовичем у науковій спадщині, завжди буде прикладом для наслідування, взірцем служіння науці, благородним ідеалам, сутевим внеском у розвиток сучасної судової експертизи та криміналістики.

Михайло Васильович Салтевський був членом редколегії, редактором збірників наукових праць, які видавались у Києві, Харкові, Дніпропетровську, Донецьку, а також за межами України, керівником авторських колективів підручників «Криміналістика», відповідальним редактором міжвідомчого збірника «Криміналістика і судова експертиза», «Питання боротьби зі злочинністю»,

«Проблеми законності», «Теорія та практика судової експертизи і криміналістики» та ін.

Салтевський Михайло Васильович є одним із організаторів криміналістичної науки в Україні, видатним ученим минулого століття і наукової сучасності, діапазон та коло професійних, наукових інтересів якого були надзвичайно широкими. Творча спадщина професора М. В. Салтевського велика та значуща. Його наукові праці добре знають і високо цінують не тільки вчені-криміналісти, а й практичні працівники. Як учений, М. В. Салтевський є автором 3 винаходів, 9 раціоналізаторських пропозицій понад 300 наукових праць, у тому числі автором і співавтором декількох десятків монографій, підручників і навчальних посібників з криміналістики. Значний внесок М. В. Салтевського у розробці комплекта вимірювальних приборів, судово-метричного фотоапарату «ФСМ», методів ідентифікації по голосу, методики ідентифікації звукозаписуючих пристроїв. Ним була запропонована нова система навчального курсу криміналістики, розроблено основи криміналістичної дидактики, закладено основи криміналістичної фотографії, акустики, ольфактроніки, фоноскопії та ін.

Наукові розробки Михайла Васильовича й на сьогодні не втратили актуальності та своєї цінності, залишаючись затребуваними науковцями, практиками, судовим експертами, працівниками правоохоронних органів, суддями тощо. Теоретичні положення, викладені в його наукових працях як одного із фундаторів криміналістики, мають практичну значущість й сьогодні допомагають практичним працівникам успішно боротися із злочинністю і суттєво впливають на подальший розвиток сучасної криміналістики.

ОСНОВНІ ДАТИ ЖИТТЯ ТА ДІЯЛЬНОСТІ

Михайло Васильович Салтевський народився 8 листопада 1917 р. у селі Григор'ївка Венгеровського району Новосибірської області у родині селян.

1936-1940 р.р. – студент фізико-математичного факультету Томського державного учительського інституту

1939-1942 р.р. – викладач математики та фізики Поротніківської неповної середньої школи

1942-1945 р.р. – учасник Великої Вітчизняної війни

1942 р. – у червні пішов добровольцем у Сибірський військовий округ рядовим 104-го Запасного стрілецького полку 39-ї Запасної бригади, курсант 104 ЗАП 393 СВр, м. Омськ

1942 р. – у липні направлено на фронт командиром відділення артилерійської розвідки 91-го Окремого артилерійсько-кулеметного батальйону 16-го укріпного району під Ленінградом, де особисто брав участь в обороні Ленінграду, присвоєно звання «старший сержант»

1943 р. – у жовтні направлено командиром відділення 47 ЗАП на Ленінградський фронт

1944 р. – у квітні приймає участь у проведенні ряду бойових операцій на 1-й Білоруському фронті у складі 568 Мінометного полку 42 Мінометної бригади полку ЗАП, командир відділення техніки

1944-1945 р.р. – командир відділення розвідки, приймає участь у проведенні ряду бойових операцій, у форсуванні рік Нарва, Вісла, Одер у складі Ленінградського, 2-го та 1-го Білоруських фронтів

1945 р. – у квітні-травні безпосередньо бере участь у звільненні Варшави та штурмі Берліну.

1945 р. – у вересні демобілізувався і переїзжає у м. Харків

1946 р. – завідуючий педагогічною частиною піонерського табору «Медсантруд»

1946 р. – у жовтні прийнято на посаду наукового співробітника Харківського науково-дослідного інституту судових експертиз імені Засл. проф. М. С. Бокаріуса

1947-1951 р.р. – студент Харківського юридичного інституту. Видано диплом за спеціальністю «Правознавство», присвоєна кваліфікація юриста, запис у дипломі «повний курс навчання закінчив екстерном»

1953-1962 р.р. – завідуючий відділом фотофізичних досліджень Харківського науково-дослідного інституту судових експертиз імені Засл. проф. М. С. Бокаріуса

1956 р. – захист дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук «Криміналістическое исследование замков и пломб в судебной экспертизе» (науковий керівник – В. П. Колмаков)

1957 р. – присвоєно вчене звання старшого наукового співробітника і працює у Харківському науково-дослідному інституті судових експертиз імені Засл. проф. М. С. Бокаріуса

1962-1970 р.р. – доцент кафедри криміналістики Харківського юридичного інституту

1965 р. – виконуючий обов'язки завідуючого кафедрою криміналістики Харківського юридичного інституту

1970 р. – захист дисертації на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за темою «Теоретические основы установления групповой принадлежности в судебной экспертизе (методологические и правовые проблемы)» (науковий консультант – В. П. Колмаков).

1970-1971 р.р. – професор кафедри криміналістики Харківського юридичного інституту

1971-1979 р.р. – начальник кафедри криміналістики Київської вищої школи МВС СРСР

1972 р. – присвоєно вчене звання професора

1979-1988 р.р. – професор кафедри криміналістики Київської вищої школи МВС СРСР

1989-1996 р.р. – професор кафедри криміналістики Харківського юридичного інституту (Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого)

1996-2003 р.р. – завідувач лабораторією «Використання досягнень сучасних досягнень науки і техніки у боротьбі із злочинністю» Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності Академії правових наук України, головний науковий співробітник

1997 р. – нагороджений відзнакою «Відмінник освіти України»

1998 р. – присвоєно почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України»

2003-2006 р.р. – професор кафедри криміналістики Харківського національного університету внутрішніх справ України

2003-2009 р.р. – професор кафедри кримінально-правових дисциплін Харківського економіко-правового університету.

Михайло Васильович Салтевський помер **23 серпня 2009 р.**

ПОЧЕСНІ ЗВАННЯ ТА НАГОРОДИ

- 1942 р.** – нагороджений медаллю «За оборону Ленінграда»
- 1944 р.** – нагороджений медаллю «За відвагу»
- 1944 р.** – нагороджений орденом «Червона зірка»
- 1944 р.** – нагороджений медаллю «За звільнення Варшави»
- 1945 р.** – нагороджений медаллю «За взяття Берліну»
- 1965 р.** – нагороджений медаллю «Двадцять років Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр.»
- 1967 р.** – нагороджений медаллю «50 років Збройних Сил СРСР»
- 1970 р.** – нагороджений медаллю «За доблесну працю. З нагоди 100-річчя з Дня народження В.І. Леніна»
- 1970 р.** – нагороджений памятною відзнакою «25 років Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр.»
- 1971 р.** – нагороджений срібною медаллю «За соціалістичне виховання» (Союз молоді Чехословачини)
- 1972 р.** – нагороджений Почесною грамотою СРСР
- 1973 р.** – нагороджений Почесною грамотою СРСР
- 1974 р.** – нагороджений Почесною грамотою СРСР
- 1979 р.** – присвоєно звання полковника внутрішньої служби Міністерства внутрішніх справ СРСР
- 1981 р.** – нагороджений відзнакою «За відміні успіхи у роботі у сфері вищої освіти СРСР»
- 1982 р.** – нагороджений медаллю «В пам'ять 1500-річчя Києва»
- 1982 р.** – нагороджений медаллю «За бездогану службу» 2-ї ступені Міністерства внутрішніх справ СРСР
- 1984 р.** – нагороджений медаллю «Ветеран праці»
- 1985 р.** – нагороджений орденом «Вітчизняна війна II ступеня» з нагоди 40-річчя Перемоги у Великій Вітчизняній війні
- 1985 р.** – нагороджений медаллю «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр.»

- 1985 р.** – нагороджений медаллю «40 років Перемоги у Великій Вітчизняній війні»
- 1988 р.** – нагороджений медаллю «70 років Збройних Сил СРСР»
- 1992 р.** – нагороджений Подякою ректора Української юридичної академії з нагоди 85 річчя з дня народження
- 1997 р.** – нагороджений відзнакою «Відмінник освіти України»
- 1998 р.** – присвоєно почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України»
- 1998 р.** – нагороджений медаллю Жукова як учасника бойових дій у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр.
- 1999 р.** – нагороджений орденом «За мужність» 3-го ступеня Указом президента України
- 1999 р.** – нагороджений медаллю «Захисник Вітчизни»
- 1999 р.** – нагороджений медаллю «50 років звільнення України»
- 2002 р.** – нагороджений Почесною грамотою Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого
- 2002 р.** – нагороджений іменем годинником Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого з нагоди 85 річчя з дня народження

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЗЧИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ**Монографії, підручники та енциклопедії**

1. Криминалистическая экспертиза замков и пломб: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09; Харьк. юрид. ин-т им. Л.М. Кагановича; науч. рук. В.П. Колмаков. – Х.: Харьк. юрид. ин-т, 1955. – 303 с.
2. Криминалистическая экспертиза замков и пломб: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09; М-во высш. образования УССР; Харьк. юрид. ин-т им. Л.М. Кагановича; науч. рук. В.П. Колмаков. – Х., 1956. – 14 с.
3. Теоретические основы установления групповой принадлежности в судебной экспертизе. Методологические и правовые проблемы: дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09; М-во высш. и сред. спец. образования УССР; Харьк. юрид. ин-т. – Х., 1969. – 482 с.
4. Теоретические основы установления групповой принадлежности в судебной экспертизе: Методологические и правовые проблемы: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук; 12.00.09; М-во высш. и сред. спец. образования УССР; Харьк. юрид. ин-т. – Х.: Харьк. юрид. ин-т, 1969. – 40 с.
5. Ідентифікація і встановлення групової належності // Радянська криміналістика. Криміналістична техніка і слідча тактика: підручник / за заг. ред. В. П. Колмакова. – К. : Вища шк., 1973. – С. 44-58.
6. Судова балістика // Радянська криміналістика. Криміналістична техніка і слідча тактика : підручник / за заг. ред. В. П. Колмакова. – К. : Вища шк., 1973. – С. 96-114.
7. Судова фотографія / М. В. Салтевський, Г. А. Матусовський // Радянська криміналістика. Криміналістична техніка і слідча тактика : підручник / за заг. ред. В. П. Колмакова. – К. : Вища шк., 1973. – С. 58–76.
8. Измерительная фотосъемка // Судебная фотография / под ред. А. В. Дулова. – 2-е изд. – Минск, 1978. – С. 104-111.
9. Криміналістична експертиза // Українська радянська енциклопедія. – 2-е вид. – К.: «Поліграфкнига», 1980. – Т. 5. – С. 509-510.

10. Криміналістична реєстрація // Українська радянська енциклопедія. – 2-е вид. – К.: «Поліграфкнига», 1980. – Т. 5. – С. 510.
11. Криміналістична техніка // Українська радянська енциклопедія. – 2-е вид. – К.: «Поліграфкнига», 1980. – Т. 5. – С. 510.
12. Методика идентификации говорящего по параметрам спектральных переходов речевых сигналов с помощью специального вычислительного комплекса (СВИК) / М.В. Салтевский, Ю.Ф. Жариков // Теория и практика собирания доказательственной информации техническими средствами на предварительном следствии / под общ. ред. В.Ф. Захарова. – К., 1980. – С. 140-145.
13. Следы человека и приемы использования их для получения информации техническими средствами на предварительном следствии. – Киев: ВШ МВД СССР, 1980. – 88 с.
14. Собираение криминалистической информации техническими средствами на предварительном следствии. – Киев: КВШ МВД СССР, 1980. – 111 с.
15. Криминалистическая техника // Украинская советская энциклопедия. – К., 1981. – Т. 5. – С. 420.
16. Криминалистическая экспертиза // Украинская советская энциклопедия. – К., 1981. – Т. 5. – С 420-421.
17. Одорология криминалистическая // Украинская советская энциклопедия. – Т. 7. – К., 1982. – С. 456.
18. Тактические и организационные основы производства следственных действий для собирания доказательственной информации / М.В. Салтевский, М.И. Кузьменко, В.Г. Лукашевич. – Киев: КВШ МВД СССР, 1981. – 112 с.
19. Звуковые следы (криминалистическая фоноскопия) // Специализированный курс криминалистики: учеб. для слушателей вузов МВД СССР, обучающихся на базе сред. спец. юрид. образования / В.П. Бахин, Р.С. Белкин, П.Д. Биленчук и др.; отв. ред. М.В. Салтевский; Киев. высш. шк. им. Ф.Э. Дзержинского. – К., 1987. – Гл. 8. – С. 145-154.

20. Классификация и общая характеристика следственных действий // Специализированный курс криминалистики: учеб. для слушателей вузов МВД СССР, обучающихся на базе сред. спец. юрид. образования / В.П. Бахин, Р.С. Белкин, П.Д. Биленчук и др.; отв. ред. М.В. Салтевский; М-во внутр. дел СССР; Киев. высш. шк. им. Ф.Э. Дзержинского. – К.: КВШ МВД СССР, 1987. – Гл. 17. – С. 228-234.

21. Криминалистическая характеристика: структура, элементы // Специализированный курс криминалистики: учеб. для слушателей вузов МВД СССР, обучающихся на базе сред. спец. юрид. образования / В.П. Бахин, Р.С. Белкин, П.Д. Биленчук и др.; отв. ред. М.В. Салтевский; Киев. высш. шк. им. Ф.Э. Дзержинского. – К.: КВШ МВД СССР, 1987. – Гл. 22. – С. 307-316.

22. Методологические основы науки криминалистики // Специализированный курс криминалистики: учеб. для слушателей вузов МВД СССР, обучающихся на базе сред. спец. юрид. образования / В.П. Бахин, Р.С. Белкин, П.Д. Биленчук и др.; отв. ред. М.В. Салтевский; М-во внутр. дел СССР; Киев. высш. шк. им. Ф.Э. Дзержинского. – К., 1987. – Гл. 21. – С. 18-39.

23. Микрообъекты и запаховые следы // Специализированный курс криминалистики: учеб. для слушателей вузов: МВД СССР, обучающихся на базе сред. спец. юрид. образования / В.П. Бахин, Р.С. Белкин, П.Д. Биленчук и др.; отв. ред. М.В. Салтевский; М-во внутр. дел. СССР; Киев. высш. шк. им. Ф.Э. Дзержинского. – К.: КВШ МВД СССР, 1987. – Гл. 7. – С. 130-145.

24. Основы методики расследования преступлений против общественной безопасности и общественного порядка // Специализированный курс криминалистики: учеб. для слушателей вузов МВД СССР, обучающихся на базе сред. спец. юрид. образования / В.П. Бахин, Р.С. Белкин, П.Д. Биленчук и др.; отв. ред. М.В. Салтевский; Киев. высш. шк. им. Ф.Э. Дзержинского. – К. КВШ МВД СССР, 1987. – Гл. 28. – С. 367-380.

25. Основы методики расследования преступлений против социалистической собственности // Специализированный курс криминалистики: учеб. для слушателей вузов МВД СССР, обучающихся на базе сред. спец. юрид. об-

разования / В.П. Бахин, Р.С. Белкин, П.Д. Биленчук и др.; отв. ред. М.В. Салтевский; М-во внутр. дел СССР; Киев. высш. шк. им. Ф.Э. Дзержинского. – К.: КВШ МВД СССР, 1987. – Гл. 27. – С. 353-367.

26. Понятие источников криминалистической информации и механизма их образования / М.В. Салтевский // Специализированный курс криминалистики: учеб. для слушателей. вузов МВД СССР, обучающихся на базе сред. спец. юрид. образования / В.П. Бахин, Р.С. Белкин, П.Д. Биленчук и др.; отв. ред. М.В. Салтевский; М-во внутр. дел СССР; Киев. высш. шк. им. Ф.Э. Дзержинского. – К.: КВШ МВД СССР, 1987. – Гл. 4. – С. 56-77.

27. Раскрытие преступлений по «горячим следам» // Специализированный курс криминалистики: учеб. для слушателей вузов МВД СССР, обучающихся на базе сред. спец. юрид. образования / В.П. Бахин, Р.С. Белкин, П.Д. Биленчук и др.; отв. ред. М.В. Салтевский; Киев. высш. шк. им. Ф.Э. Дзержинского. – К.: КВШ МВД СССР, 1987. – Гл. 24. – С. 326-335.

28. Следы средств совершения преступления (криминалистическая механоскопия) // Специализированный курс криминалистики: учеб. для слушателей, обучающихся на базе сред. спец. юрид. образования / В.П. Бахин, Р.С. Белкин, П.Д. Биленчук и др.; отв. ред. М.В. Салтевский; Киев. высш. шк. им. Ф.Э. Дзержинского. – К.: КВШ МВД СССР, 1987. – Гл.6. – С. 103-130.

29. Следы человека (криминалистическая гомеоскопия) // Специализированный курс криминалистики: учеб. для слушателей, обучающихся на базе сред. спец. юрид. образования / В.П. Бахин, Р.С. Белкин, П.Д. Биленчук и др.; отв. ред. М.В. Салтевский; Киев. высш. шк. им. Ф.Э. Дзержинского. – К.: КВШ МВД СССР, 1987. – Гл. 5. – С. 77-103.

30. Тактические и организационные основы производства следственных действий для получения информации от людей // Специализированный курс криминалистики: учеб. для слушателей, обучающихся на базе сред. спец. юрид. образования / В.П. Бахин, Р.С. Белкин, П.Д. Биленчук и др.; отв. ред. М.В. Салтевский; Киев. высш. шк. им. Ф.Э. Дзержинского. – К.: КВШ МВД СССР, 1987. – Гл. 19. – С. 255-279.

31. Тактические основы организации производства следственных действий для получения информации из сложных (системных) источников люди-вещи // Специализированный курс криминалистики: учеб. для слушателей, обучающихся на базе сред. спец. юрид. образования / В.П. Бахин, Р.С. Белкин, П.Д. Биленчук и др. ; отв. ред. М.В. Салтевский; Киев. высш. шк. им. Ф.Э. Дзержинского. – К.: КВШ МВД СССР, 1987. – Гл. 20. – С. 279-300.

32. Тактические основы организации и производства следственных действий для получения информации от вещей // Специализированный курс криминалистики: учеб. для слушателей, обучающихся на базе сред. спец. юрид. образования / В.П. Бахин, Р.С. Белкин, П.Д. Биленчук и др.; отв. ред. М.В. Салтевский; М-во внутр. дел СССР; Киев. высш. шк. им. Ф.Э. Дзержинского. - К.: КВШ МВД СССР, 1987. – Гл. 18. – С. 234-255.

33. Тенденции и перспективы развития криминалистической техники // Криминалистика : учебник / под ред. Р.С. Белкина, В.П. Лаврова, И.М. Лузгина. – М., 1987. – Т.1. – С. 146-157.

34. Учение о криминалистической версии и планировании // Специализированный курс криминалистики: учеб. для слушателей, обучающихся на базе сред. спец. юрид. образования / В.П. Бахин, Р.С. Белкин, П.Д. Биленчук и др. ; отв. ред. М.В. Салтевский; М-во внутр. дел СССР; Киев. высш. шк. им. Ф.Э. Дзержинского. – К., 1987. – Гл. 16. – С. 213-228.

35. Расследование хулиганства // Советская криминалистика. Методика расследования отдельных видов преступлений: учеб. для студ. юрид. ин-тов и фак. / В.П. Бахин, В.И. Гончаренко, М. В. Салтевский и др.; под ред. В. К. Лисиченко. - К.: Вища шк., 1988. – Гл. 9. – С. 244-265.

36. Теория и практика использования следов памяти (идеальных отображений) в расследовании преступлений / П. Ю. Тимошенко, М.В. Салтевский, Ю.Ф. Жариков; отв. ред. Р.С. Белкин. – К.: Изд-во Укр. акад. внутр. дел, 1991. – 88 с.

- 37.** Криміналістика : підруч. для вищ. навч. закл. / П.Д. Біленчук, В.В. Головач, М.В. Салтевський та ін.; за ред. П. Д. Біленчука. – К.: Правник, 1997. – 254 с.
- 38.** Криміналістика (в современном изложении юристов): учеб. и практ. пособие. – Х.: Рубикон, 1997. – 432 с.
- 39.** Акустика судова / П.Д. Біленчук, М.В. Салтевський // Юридична енциклопедія: в 6 т. – Т. 1. – К.: Укр. енциклопедія, 2001. – С. 88-89.
- 40.** Криміналістика : підручник / П.Д. Біленчук, О.П. Дубовий, М.В. Салтевський, П.Ю. Тимошенко; під ред. П.Д. Біленчука; Міжгалузов. ін-т післядипломної освіти; Нац. акад. внутр. справ України; Нац. юрид. акад. ім. Ярослава Мудрого. – К.: Атіка, 1998. – 416 с.
- 41.** Криміналістика: учеб. и практ. пособие. –Х.:Рубикон,1998.– 432с.
- 42.** Криміналістика: у 2-х ч. : підруч. для студ. юрид. вищ. закл. освіти. – Х.: Консум; Основа, 1999. – Ч.1. – 416 с.
- 43.** Основи теорії криміналістики та криміналістична техніка : курс лекцій / П.Д. Біленчук, А.П. Гель, М.В. Салтевський. – Вінниця: Вінниц. філія МАУП, 2000. – 208 с.
- 44.** Способ совершения преступления // Курс криміналістики : об-щая часть / А.Р. Белкин, В.Г. Богданов, Э.И. Бордиловский, М.В. Салтевский и др.; отв. ред. В.Е. Корноухов. – М., 2000. – Гл. 4. – С. 180-189.
- 45.** Криміналістика (криміналістична техніка): курс лекцій / П.Д. Біленчук, А.П. Гель, М.В. Салтевський, Г.С. Семаков. – К.: Вид-во МАУП, 2001. – 216 с.
- 46.** Криміналістика : у 2-х ч. підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. – Х. : Консум, 2001. – Ч. 2. – 527 с.
- 47.** Криміналістична техніка / П.Д. Біленчук, М.В. Салтевський // Юридична енциклопедія: в 6 т. – Т. 3 / редкол. : Ю.С. Шемшученко та ін. – К.: Укр. енциклопедія, 2001. – С. 394.

48. Мікросліди у криміналістиці / П.Д. Біленчук, М.В. Салтевський // Юридична енциклопедія: в 6 т. – Т. 3 / редкол. : Ю.С. Шемшученко та ін. – К.: Укр. енциклопедія, 2001. – С. 702.

49. Мікротрасологія / П.Д. Біленчук, М.В. Салтевський // Юридична енциклопедія: в 6 т. – Т. 3 / редкол. : Ю.С. Шемшученко та ін. – К.: Укр. енциклопедія, 2001. – С. 702.

50. Оціночні поняття у праві / М.В. Салтевський, В.Є. Жеребкін // Юридична енциклопедія: в 6 т. – Т. 4 / редкол. : Ю.С. Шемшученко та ін. – К.: Укр. енциклопедія, 2002. – С. 400.

51. Криміналістика (у сучасному викладі) : підруч. для вищих навч. закл. – К. : Кондор, 2005. – 588 с.

52. Криміналістика: теорія і практика: Вибрані праці. – Одеса : вид-во Одеського юридичного інституту ХНУВС, 2007. – 272 с.

53. Криміналістика (у сучасному викладі): Підручник // МВС України. НАВСУ. МОН України. – Київ : Кондор, 2008. – 586 с.

Навчальні посібники та тексти лекцій

54. Осмотр следов взлома и их направление на криминалистическую экспертизу: метод. пособие для следователей и оперативных работников; Упр. внутр. дел Краснояр. крайисполкома. – Красноярск, 1957. – 27 с.

55. Судебно-баллистические данные ПМ, АК, АПС, СКС.: альбом для следователей и экспертов. – Х., 1959. – 24 с.

56. Вопросы судебной фотографии : конспект лекций; М-во высш. и сред. образования УССР; Харьк. юрид. ин-т. – Х.: Изд-во Харьк. юрид. ин-та, 1965. – 45 с.

57. Идентификация и установление групповой принадлежности : конспект лекций по сов. криминалистике; М-во высш. и сред. спец. образования УССР; Харьк. юрид. ин-т. – Х. ; Изд-во Харьк. юрид. ин-та, 1965. – 46 с.

- 58.** Вопросы организации и руководства специальной кафедрой юридического вуза : учеб. пособие / М. В. Салтевский, Г. А. Матусовский ; М-во внутр. дел СССР, Киев. высш. шк. – Киев, 1973. – 68 с.
- 59.** Криминалистическая техника и тактика : программир. задания : учеб. пособие; Киев. высш. шк. МВД СССР им. Ф.Э. Дзержинского. – К. : НИ и РИО КВШ МВД УССР, 1973. – 23 с.
- 60.** Судебная кинематография: лекция; Киев. высш. шк. МВД СССР им. Ф.Э. Дзержинского. – К.: НИ и РИО КВШ МВД СССР, 1973. – 32 с.
- 61.** Судебная киносъемка : лекция; Киев, высш. шк. МВД СССР им. Ф.Э. Дзержинского. – К. : НИ и РИО КВШ МВД СССР, 1973. – 38 с.
- 62.** Вопросы судебной фотографии и киносъемки: учеб.-пособие / М.В. Салтевский, Ю.С. Гапонов; Киев, высш. шк. МВД СССР им. Ф.Э. Дзержинского. – К. : Изд-во КВШ МВД СССР, 1974. – 159 с.
- 63.** Измерительная фотосъемка в следственной практике: учеб. пособие / М. В. Салтевский, З.М. Ломако, В.Ф. Щербатов; Киев. высш. шк. МВД СССР. – К.: Изд-во КВШ МВД СССР, 1975. – 55 с.
- 64.** Методика расследования отдельных видов преступлений: программированные задания; Киев. высш. шк. МВД СССР, г К.: НИ и РИО КВШ МВД СССР, 1975. – 176 с.
- 65.** Криминалистическая одорология. Работа с запаховыми следами : лекция; М-во внутр. дел СССР; Киев, высш. шк. им. Ф.Э. Дзержинского. – К. : НИ и РИО КВШ МВД СССР, 1976. – 47 с.
- 66.** Теория и практика получения информации о преступнике для его розыска и отождествления: лекция; Киев. высш. шк. МВД СССР. – К : НИ и РИО КВШ МВД СССР, 1977. – 32 с.
- 67.** Судебная фотография учеб.: пособие для студ. юрид. фак. и вузов / В.И. Башкатов, Г.И. Грамович, М. В. Салтевский и др.; под ред. А.В. Дулова. – 2-е изд., испр. и доп. - Минск: Вышэйшая шк., 1978. – 192 с.
- 68.** Общие принципы методики построения программированных заданий при изучении юридических дисциплин : учеб. пособие / М.К. Каминский,

М.В. Салтевский; Горьк. высш. шк. МВД СССР. – Горький: высш. шк., 1979. – 87 с.

69. Собираение криминалистической информации техническими средствами на предварительном следствии : учеб. пособие / М-во внутр. дел СССР; Киев, высш. шк. им. Ф.Э. Дзержинского. - К. ; НИ и РИО КВШ МВД СССР, 1980. – 112 с.

70. Следы человека и методы их использования для получения криминалистической информации о преступнике и обстоятельствах преступления : лекция. – К.: НИ и РИО КВШ МВД СССР, 1981. – 82 с.

71. Тактические основы организации и производства следственных действий для получения информации от вещей. Общая характеристика материальных источников и следственных действий для получения информации при расследовании преступлений; Киев. высш. шк. МВД СССР, кафедра криминалистики. – К.: Киев. высш. шк. МВД СССР, 1981. – 18 с.

72. Использование запаховых следов для раскрытия и расследования преступлений: лекция для слушателей фак. повышения квалификации ; М-во внутр. дел Украины; Киев. высш. шк. им. Ф.Э. Дзержинского. – К. : НИ и РИО КВШ МВД СССР; 1982 – 52 с.

73. Методические указания для проведения программированного контроля по юридическим дисциплинам с помощью устройства КАДИ-ТЕМП-2. - Ротапр. изд. – К., 1982. – 12 с.

74. Современные возможности исследования голоса человека в криминалистической практике: лекция для слушателей фак. повышения квалификации / М.В. Салтевский, Ю.В. Жариков; Киев, высш. шк. им. Ф.Э. Дзержинского. – К.: НИ и РИО КВШ МВД СССР, 1982. – 49 с.

75. Следы человека и приемы использования их для получения информации о преступнике и обстоятельствах преступления : лекция; М-во внутр. дел СССР; Киев. высш. шк. им. Ф.Э. Дзержинского. – К.: НИ и РИО КВШ МВД СССР, 1983. – 44 с.

- 76.** Криминалистическая одорология : лекция. – К.: НИ и РИО КВШ МВД СССР, 1986. – 86 с.
- 77.** Технические средства обучения и их комплексы в учебных заведениях МВД СССР: учеб. пособие / А.В. Агапов, М.С. Вертузаев, М.В. Гуськов, В.Г. Лукашевич ; под ред. М.В. Салтевского; М-во внутр. дел СССР ; Киев. высш. шк. им. Ф.Э. Дзержинского. – К., 1989. – 158 с.
- 78.** Методика криминалистической идентификации человека по физическим параметрам речевых сигналов: пособие по внедрению / М. В. Салтевский, Ю.Ф. Жариков, М.С. Вертузаев и др. – К.: НИ и РИО КВШ МВД СССР, 1989. – 26 с.
- 79.** Запаховые следы в следственной практике: практ. пособие. –Харьков, 1991. – 32 с.
- 80.** Запахові сліди у слідчій практиці: навч. посіб. / М.В. Салтевський, В.М. Глібко; Укр. юрид. акад. – К., 1992. – 48 с.
- 81.** Запаховые следы в следственной практике: учеб. пособие для студ. юрид. спец. / М.В. Салтевский, В.М. Глибко. – К.: УМК ВО, 1992. – 56 с.
- 82.** Криминалистическая фотография, кинематография и видеозапись в правоохранительной деятельности: учеб. пособие / М.В. Салтевский, Н.Н. Лысов; под ред. М.В. Салтевского; М-во внутр. дел Украины; Укр. акад. внутр. дел. – К : Изд-во Укр. акад. внутр. дел, 1993. – 205 с.
- 83.** Навчально-довідковий посібник з криміналістики / М.В. Салтевський, В.Г. Лукашевич, В.М. Глібко; Укр. юрид. акад. – К.: Рад. шк., 1994. – 180 с.
- 84.** Криминалистика: учеб. и практ. пособие. – Харків, 1995. – 448 с.
- 85.** Следы – объекты криминалистического осмотра. Криминалистическое исследование следов человека. Способы установления обстоятельств времени и временных отношений при расследовании преступлений / Книга криминалиста: практ. пособие / М.В. Салтевский, А.И. Рощин, П.Д. Биленчук, Г.Е. Омельченко. – К., 1995. – С. 14-24.

- 86.** Криміналістика: в сучасному викладі юристів : учеб.-практ. посібник. – Х.: Рубикон, 1996. – 432 с.
- 87.** Криміналістика: навч.-довід. посіб. – К.: Правник, 1996. – 159 с.
- 88.** Краткий курс криминалистики в вопросах и ответах: учеб. пособие для студентов вузов / А.А. Кириченко, М.В. Салтевский; Крым. ин-т экономики и хоз. права. – Симферополь: Изд-во КИЭХП, 1998. – 198 с.
- 89.** Основи методики розслідування злочинів, скоєних з використанням ЕОМ: навч. посібник; Нац. юрид. акад. України імені Ярослава Мудрого. – Х.: Вид-во Нац. юрид. акад. України, 2000. – 35 с.
- 90.** Основы методики расследования легализации денежных средств, нажитых незаконно: конспект лекций. – Харьков: Знание, 2000. – 19 с.
- 91.** Основы расследования преступлений, выполненных с использованием ЭВМ: учеб. пособие. – Харьков, 2000. – 13 с.
- 92.** Случай или казус?: науч.-практ. пособие по судебной баллистике. – Харьков, 2004. – 38 с.
- 93.** Проблемы противодействия преступности в сфере компьютерных технологий: науч.-практ. пособие / М.В. Салтевский, А.П. Литвинов, Н.Г. Чернец. – М. : Юрид. кн., 2006. – 96 с.
- 94.** Электронные документы в информационном обществе: проблемы формирования юридической концепции: науч.-практ. пособие / М.В. Салтевский, В.И.Гаенко, А.В. Литвин. - Х.: Эскада, 2006. - 96 с.
- 95.** Запахові сліди у слідчій практиці // Криміналістика: теорія і практика: Вибрані праці. – Одеса : вид-во Одеського юридичного інституту ХНУВС, 2007. – С. 153-182.
- 96.** Криміналістична фотографія та відеозапис: (основи методики викладання): навч.-метод, посіб. / С.Л. Ларін, М.В. Салтевський, Л.М. Довгий, О.В. Одерій; Донецький юрид. ін-т Луган. держ. ун-т внутр. справ. – Донецьк: Вид-во ДЮІ ЛДУВС, 2007. – 456 с.

97. Новый способ метрической фотографии на месте происшествия // Криміналістика: теорія і практика: Вибрані праці. – Одеса: вид-во Одеського юридичного інституту ХНУВС, 2007. – С. 149-152.

98. Общие положения методики расследования отдельных видов преступлений // Криміналістика: теорія і практика: Вибрані праці. – Одеса: вид-во Одеського юридичного інституту ХНУВС, 2007. – С. 117-135.

99. Основы методики расследования преступлений против общественной безопасности и общественного порядка // Криміналістика: теорія і практика: Вибрані праці. – Одеса: вид-во Одеського юридичного інституту ХНУВС, 2007. – С. 136-148.

100. Почему возникают пожары?: записки эксперта: Случаи и казусы из практики Харьк. науч.-исслед. ин-та судеб. экспертиз им. Н.С. Бокариуса. – Донецк: ДЮИ ЛГУВД, 2007. – 65 с

Статті та тези наукових доповідей

101. Использование репродукционной установки РУ-1 в практике судебно-фотографической лаборатории // Проблемы криминалистики и судебной экспертизы. – Х., 1948. – С. 143-150.

102. Криминалистическое исследование пломб в случаях хищений из опломбированных хранилищ // Криминалистика и судебная экспертиза / М-во юстиции УССР ; М-во внутр. дел УССР ; Ин-т государства и права АН УССР. – Вып. 3. – Х., 1950. – С. 102-110.

103. О некоторых вопросах использования люминесцирующих составов для прочтения залитых текстов // Криминалистика и судебная экспертиза / М-во юстиции УССР; М-во внутр. дел УССР; Ин-т государства и права АН УССР. – Вып. 3. – Х., 1950. – С. 82-89.

104. Идентификация ревизорских щипцов по оттискам их на железнодорожных билетах // Практика криминалистической экспертизы. – 1951. – Вып. 1. – С. 13-16.

105. Исследование пломб как вещественных доказательств // Советская криминалистика на службе следствия: сб. работ по методике расследования преступлений / Всесоюз. науч.-исслед. ин-т криминалистики Прокуратуры СССР. – М., 1951. – Вып. 2. – С. 188-207.

106. О некоторых вопросах использования, люминесцирующих составов для прочтения залитых текстов // Вопросы советской криминалистики / М-во юстиции СССР, Всесоюз. ин-т юрид. наук ; под ред. А.И. Винберга. – М., 1951. – С. 134-140.

107. Пробито ли отверстие пулей // Практика криминалистической экспертизы. – 1951. – Вып. 2-3. – С. 30-35.

108. Случай идентификации личности по надписям на папиросах // Практика криминалистической экспертизы. – 1951. – Вып. 2-3. – С. 1-3.

109. Исследование бечевки, расположенной в пломбе // Практика криминалистической экспертизы. – 1952. – Вып. 5. – С. 24-28.

110. Методика иллюстрации механизма образования следом от орудий взлома на замке // Практике криминалистической экспертизы. – 1952. – Вып. 6. – 1952. – С. 33-36.

111. Применение светофильтров при осмотре документов // Социалистическая законность. – 1953. – № 6. – С. 86-87.

112. Некоторые вопросы криминалистической экспертизы замков и ее значение для распознавания симуляции кражи // Теория и практика криминалистической экспертизы. – М., 1955. – Вып. 1. – С. 101-130.

113. Применение метода фотографического исключения при экспертизе серии облигации // Теория и практика криминалистической экспертизы. – М., 1955. – Вып. 1. / отв. ред. А.Р. Шляхов. – С. 146-148.

114. Диафрагмирование стереоскопических микроскопов МБС-1 и МБС-2 // Теория и практика криминалистической экспертизы. – М., 1956. – Вып. 2. – С. 319-327.

115. Следы патронника на гильзах малокалиберного патрона 5,6 мм // Практика криминалистической экспертизы. – 1956. – Вып. 8. – С. 32-37.

116. Электролитический способ восстановления удаленных штамповочных изображений на металлах // Сборник научных работ по судебной медицине и криминалистике, посвященный памяти заслуженного проф. Н.С. Бокариуса. – Х., 1956. – С. 301-307.

117. Воспроизведение обстановки места происшествия по фотоснимкам методом оптического положения // Сборник рефератов докладов расширенной научной конференции, посвященной 25-ой годовщине со дня смерти заслуженного профессора Н.С. Бокариуса. – Х., 1956. – С. 113-114.

118. Классификация общих и частных признаков при трасологической идентификации объектов по следам на металле // Рефераты докладов объединенной научной конференции / отв. ред. В.К. Лисиченко. – К., 1956. – С. 50-51.

119. Основные правила составления акта криминалистической экспертизы следов орудий взлома // Метод, пособия по составлению актов криминалистической экспертизы. – М., 1956. – С. 78-84.

120. Комплексное исследование мелких вещественных доказательств // Практика криминалистической экспертизы. – 1957. – Вып. 9. – С. 25-29.

121. Криминалистическая экспертиза новых видов огнестрельного оружия // Материалы научных заседаний Харьковского научного медицинского общества за 1956 год. – Х., 1957. – С. 32-33.

122. Механизм образования следов на гильзах отстрелянных из автомата (АК) и карабина (СКС) и их идентификационное значение // Материалы научной конференции, посвященной проблемам криминалистической экспертизы : тез. докл. и сообщений / Всесоюз. ин-т юрид. наук. – М., 1957. – С. 31-32.

123. Электролитический способ восстановления удаленных штамповочных изображений на металлах // Материалы научных заседаний Харьковского научного медицинского общества за 1956 год. – Х., 1957. – С. 185-187.

124. Классификация общих и частных признаков при трасологической идентификации объектов по следам на металле // Криминалистика и судебная

экспертиза : сб. науч. работ / Киев. НИИ судебной экспертизы; Харьк. НИИ судебной экспертизы. – К., 1957. – С. 129-131.

125. Особенности подготовки обыска с целью обнаружения орудий взлома // Материалы научных заседаний Харьковского научного медицинского общества за 1957 г. – Х., 1958. – С.31-32.

126. Из практики криминалистического исследования гильз, отстрелянных из автомата системы Калашникова (АК) и самозарядного карабина системы Симонова (СКС) // Теория и практика криминалистической экспертизы. Судебно-баллистическая экспертиза. – М., 1958. – Сб. 5 / под ред. Б. Л. Зотова, Г.А. Самсонова. – С. 5-20.

127. Ермоленко Б.Н. Новые идентификационные признаки при отождествлении охотничьих ружей по следам на гильзах / Б.Н. Ермоленко, М.В. Салтевский // Рефераты докладов объединенной научной конференции / М-во юстиции УССР. – Х., 1959. – С. 58-60.

128. Криминалистическая характеристика следов на гильзах, отстрелянных из отечественного огнестрельного оружия // Рефераты докладов объединенной научной конференции / М-во юстиции УССР. – Х., 1959. – С. 51-55.

129. Случай установления относительной давности исполнения надписей анилиновыми чернилами // Практика криминалистической экспертизы. – 1959. – Вып. 11. – С. 14-16.

130. Вопросы оценки общих признаков при криминалистическом отождествлении // Материалы научных заседаний Харьковского научного общества за 2-е полугодие 1958 г. - 1-е полугодие 1959 г. – Х., 1960. – С. 5-46.

131. Новый идентификационный признак при отождествлении охотничьих ружей по следам на гильзах / М.В. Салтевский, Б.Н. Ермоленко // Материалы научных заседаний Харьковского научного медицинского общества за 1959год. – Х., 1960. – С.46-47.

132. К вопросу об установлении однородности красящего вещества штрихов цветных копировальных карандашей «Победа» и «Стратостат» //XI

расширенная конференция Ленинградского отделения Всесоюзного общества судебных медиков и криминалистов: тезисы докладов. – Ленинград, 1961. – С. 214-216.

133. Микроскопическое дифференцирование графитных карандашей // Материалы научных заседаний Харьковского научного медицинского общества (первое и второе полугодие 1960 г.). – Х., 1961. – С. 95-96.

134. Понятие однородности и сходства в родовой идентификации // Рефераты докладов II научной конференции Ташкентского научно-исследовательского института судебной экспертизы, посвященной вопросам судебной экспертизы. – Ташкент, 1961. – С. 54-57.

135. Характер отложения красящего вещества, интенсивность и укрывистость черты-признаки для идентификации графитных карандашей // Проблемы судебной экспертизы: материалы науч. конф. (Москва, 4 - 8 июля 1961 г.). – М., 1961. – Сб. 2. – С. 105-109.

136. Значение следов патронника на гильзах малокалиберного патрона 5,6 мм // Практика криминалистической экспертизы. – М., 1961. – Сб. 1-2. – С. 255-258.

137. Классификация общих и частных признаков при трасологической идентификации объектов по следам на металле // Problemy Kryminalistiki. – 1961. – № 30. – С. 305-306.

138. Криминалистическое исследование замков, пломб и орудий их взлома // Теория и практика криминалистической экспертизы. – 1961. – Сб. 8. – С. 188-250.

139. Кто стрелял первым?: (случай из экспертной практики) // Следственная практика. – Вып. 52. – 1961. – С. 154-157.

140. Новый способ вскрытия контрольных замков без нарушений бумажного вкладыша // Экспертная практика. – 1961. – Бюл. № 12. – С. 21-26.

141. Цветная фотография непосредственно на бумагу «фотоцвет» // Проблемы судебной экспертизы: материалы науч. конф., посвященной про-

блемам судебной экспертизы (Москва, 4-8 июля 1961 г.). – М., 1961. – Сб. 2. – С. 85-89.

142. Использование интерференционных светофильтров в криминалистической экспертизе документов для дифференциации красителей / В.Л. Голосняк, М.В. Салтевский // Вопросы криминалистики. – М., 1962. – № 3 (18). – С. 63-64.

143. Вопросы трасологической идентификации орудий письма // Вопросы криминалистики в судебной экспертизы: материалы науч. конф. / Душанб. гос. ун-т им. В.И, Ленина. – Душанбе, 1962. – Сб. 2. – С. 217-219.

144. К вопросу об исследовании поддельной разменной монеты // Экспертная практика. – 1962. – Бюл. №13. – С. 1-20.

145. Роль технико-криминалистической экспертизы документов в усилении борьбы с особо опасными преступлениями // Советское государство и право в период развернутого строительства коммунизма: тез. докл. и науч. сообщ. конф. (Харьков, 6 - 9 марта 1962 г.) / Харьк. юрид. ин-т; редкол.: В. А. Барахтян, С. И. Вильнянский (отв. ред.), М. И. Бару и др.; отв. за вып. В. В. Сташис. – Х., 1962. – С. 241-242.

146. Розыск преступника по портрету, нарисованному со слов потерпевших // Следственная практика. – 1963. – Вып. 63. – С. 130-133.

147. Идентификация и доказывание объективной истины в уголовном процессе // Материалы 5-ой расширенной научной конференции: (Киев, 3-5 июля 1964 г.). – К., 1964. – С. 45-46.

148. Некоторые способы метрической съемки в судебной фотографии // Науку и технику на службу милиции: сб. науч. ст. – М., 1964. – С. 124-126.

149. Идентификация и информация // Известия высших учебных заведений. Сер. «Правоведение». – 1965. – №3. – С. 84-90.

150. К вопросу о криминалистическом исследовании следов взлома, образовавшихся в результате применения режущих аппаратов / М.В. Салтевский, Е. К. Мирошниченко // Экспертная техника. – 1965. – Вып. 6-7. – С. 3-12.

151. О классификации объектов идентификации и установления групповой принадлежности // Проблемы криминалистики и судебной экспертизы. – Алма-Ата, 1965. – С. 21-23.

152. Объекты идентификации и установления групповой принадлежности // Криминалистика и судебная экспертиза / М-во юстиции УССР; М-во внутр. дел УССР; Ин-т государства и права АН УССР. – К., 1965. – Вып. 2. – С. 92-98.

153. Процессуальные вопросы применения звукозаписи в следственной практике / М.В. Салтевский, Б.Н. Коврижных // Использование научных методов и технических средств в борьбе с преступностью: материалы межвед. науч.- практ. конф. криминалистов и судебных медиков / М-во охраны обществ. порядка Белорус. ССР; под ред. А.В. Дулова, Н. И. Порубова. – Минск, 1965. – С. 54-57.

154. Установление групповой (родовой) принадлежности в криминалистике // Научная конференция по работам, выполненным в 1964 году: тез. докл. (Харьков, сект. 1965 г.) / Харьк. юрид. ин-т; редкол.; М.И. Бару, В.В. Сташис (отв. ред.), М.В. Гордон и др. – Х., 1965. – С. 172-74.

155. Заключение о групповой принадлежности – источник доказательств // Научная конференция по работам, выполненным в 1965 г. профилирующими кафедрами Харьковского юридического института : тез. докл. (Харьков, 28 марта 1966 г.) / редкол.: М.И. Бару (отв. ред.), В.А. Бархатян, М.В. Салтевский, В.В. Сташис и др. – Х., 1966. – С. 115-118.

156. К вопросу о структуре заключения о групповой принадлежности // Вопросы судебной экспертизы / Юрид. комиссия Совета Министров АССР ; Азербайджан, науч.-исслед. ин-т судеб. экспертиз; редкол Ф.Э. Давудов (отв. ред.) и др. – Баку, 1967. – № 5. – С. 66-73.

157. К вопросу о логических основах заключения эксперта о групповой принадлежности // Научная конференция профессорско-преподавательского состава Харьковского юридического института: тез. докл. (Харьков, февр.

1968 г.) / редкол.: В.А. Барахтян, М.И. Бару (отв. ред.), А.Н. Колесниченко и др. – Х.; 1968. – С. 206-209.

158. Основные принципы установления групповой принадлежности в криминалистике // Проблемы социалистической законности на современном этапе развития советского государства: тез. докл. межвуз. науч. конф. (Харьков, окт. 1968 г.) / редкол.: В.А. Барахтян, М.И. Бару (отв. ред.), И.Н. Даньшин и др. – Х., 1968. – С. 260-261.

159. Способы получения информации об идеальном отражении в криминалистике // Криминалистика и судебная экспертиза / М-во юстиции УССР; М-во внутр. дел УССР; Ин-т государства и права АН УССР. – Вып. 6 / редкол.: Л.Е. Ароцкер, В.П. Колмаков (отв. ред.), Т.Г. Бордонос и др. – К.: Министерство юстиции УССР, 1969. – С. 144-150.

160. Використання висновків експертизи про групову належність у доказуванні // Радянське право. – 1971. – №10. – С. 71- 75.

161. О приемах восстановления материальной обстановки в следственной практике // Криминалистика и судебная экспертиза / М-во юстиции УССР; М-во внутр. дел УССР; Ин-т государства и права АН УССР. – Вып. 8 / редкол.: В.П. Колмаков (отв. ред.) Л.Е. Ароцкер, Т.Г. Бордонос, Б.Е. Гордон и др. – К.: Министерство юстиции УССР, 1971. – С. 47-54.

162. Проблема отождествления изменяющегося объекта в судебно-следственном познании / М.В. Салтевский, А.Н. Колесниченко // Экспертиза при расследовании преступлений: информ. Материалы / НИИСЗ Лит. ССР. – Вильнюс, 1971. – Вып. 9. – С. 3-9.

163. Воспитательная функция спецкурсов в формировании профессиональных навыков // Формирование коммунистического мировоззрения слушателей в процессе обучения в свете решений XXIV съезда КПСС: материалы межвуз. науч.-метод. конф. – К., 1972. – С. 52-60.

164. О некоторых методологических проблемах науки криминалистики // Труды Киевской высшей школы МВД СССР. – 1972. – Вып. 6 / редкол. : А.Ф.

Гранин, М.В. Салтевский (отв. ред.), А.В. Самойленко и др. – 1972. – С. 202-212.

165. Специализированный вычислительный комплекс исследования физических характеристик речевых сигналов // Теоретические проблемы изучения фонограмм в практике работы органов внутренних дел: материалы теорет. семинара. – М., 1972. – Инф. бюл. № 2. – С. 15-17.

166. Методологические проблемы измерения в доказывании // Материалы теоретической конференции по итогам научно-исследовательской работы профессорско-преподавательского состава за 1972 г. / Киев. высш. шк. МВД СССР им. Ф.Э. Дзержинского; редкол. : А.Ш. Якупов (отв. ред.), А.Ф. Возный, И.А. Дмитренко и др. – К., 1973. – С. 93-102.

167. Проблема соотношения специальных и профессиональных знаний, используемых при производстве следственных действий // Становление и развитие органов внутренних дел Украинской ССР: материалы науч.-практ. конф. посвященной 50-летию СССР. – К., 1973. – С. 131-137.

168. Установление количества удаленной магнитофонной ленты в месте склейки / А.З. Белецкий, А.М. Ратневский, М.В. Салтевский // Криминалистика и судебная экспертиза. – К., 1973. – Вып. 10 / редкол.: Л.Е. Ароцкер, И.Т. Гавриленко (отв. ред.), Б.Е. Гордон, М.В. Салтевский и др. – С. 295-297.

169. К вопросу о теоретических основах подачи учебной информации техническими средствами // Научная организация учебно-воспитательного процесса: сборник статей. – К., 1974. – Вып. 1. – С. 54-61.

170. Дидактические проблемы оптимального использования технических средств обучения // Проблемы использования в учебном процессе современных методов и технических средств обучения: материалы науч.- теорет. конф. сотрудников Киев. высш. шк. МВД СССР. – К., 1975. – С.26-39.

171. К устойчивости признаков речевого спектра слухового образа при анализе его в целях криминалистической идентификации / М.В. Салтевский и др. // Пути дальнейшего совершенствования деятельности органов внутренних дел: материалы науч.-теорет. конф. профессорско-преподавательского со-

става Киев. высш. шк. МВД СССР и практ. работников органов внутр. дел за 1974 г. / отв. ред. М.В. Салтевский. – К., 1975. – С. 88-91.

172. О возможности установления групповой принадлежности звукозаписывающих объектов методом визуализации магнитных лент / Л.И. Громо-венко, М.В. Салтевский // Вопросы государства и права развитого социалистического общества: тез. респ. науч. конф. (Харьков, 24-26 сент. 1975 г.) / редкол.: М.И. Бажанов, М.И. Бару (отв. ред.), Колесниченко А.Н. и др. – Х., 1975. – С. 271-272.

173. Обособленная система учебного телевидения и принципы ее использования / М.В. Салтевский, П.П. Артеменко // Проблемы использования в учебном процессе современных методов и технических средств обучения: материалы науч.-теорет. конф. сотрудников Киев. высш. шк. МВД СССР. – К., 1975. – С. 55-58.

174. Роль технических средств обучения в научной организации учебно-воспитательной работы // Научная организация учебного процесса и управления вузами МВД СССР: материалы совещ.-семинара зам. нач. высш. школ МВД СССР (Волгоград, июнь, 1975 г.). – Волгоград, 1975. – С. 131-149.

175. К вопросу о содержании общих положениях криминалистической тактики и методики расследования // Методика расследования преступлений : общие положения: материалы науч.-практ. конф. (Одесса, ноябрь 1976 г.) / редкол.: Н.А. Селиванов, В.Г. Танасевич, А.А. Эйсман, В.Е. Эминов. – М., 1976. – С. 39-41.

176. Роль учебно-вспомогательного персонала в организации учебного процесса // Научная организация труда преподавателей и слушателей: сб. статей. – К., 1976. – С. 104-110.

177. Комплексное оснащение техническими средствами обучения лекционных залов и аудиторий / М.В. Салтевский, М.Д. Потапов // Опыт использования в учебном процессе современных методов и технических средств обучения. – Рязань, 1977. – С. 3-10.

178. Система сбора информации для управления кафедрой // Профессиональная подготовка кадров в вузах МВД СССР в свете решений XXV съезда КПСС. – М., 1977. – С. 92-101.

179. Сопряжение анализатора речевых сигналов с ЭВМ АСВТ М-6000 / М.В. Салтевский, Ю.Ф. Жариков // Вопросы эксплуатации и повышения качества обслуживания вычислительных машин и комплексов: сб. науч. ст. – К., 1977. – С. 38-39.

180. Современные технические возможности собирания и исследования доказательств на предварительном следствии // Раскрытию преступлений – постоянное внимание: сб. материалов 4-ой конференции лучших следователей органов внутренних дел УССР. – К., 1977. – С. 53-60.

181. Технические средства в деятельности опорных пунктов правопорядка // Проблема деятельности опорных пунктов правопорядка в свете решений XXV съезда КПСС: сб. материалов науч.-практ. конф. – К., 1977. – С. 132-135.

182. Этические аспекты тактики следственных действий // Актуальные проблемы нравственного воспитания слушателей высших учебных заведений и практических работников внутренних дел в условиях развитого социализма. – К., 1978. – С. 94-101.

183. К установлению признаков речевого спектра слухового образа при анализе его в целях криминалистической идентификации / М.В. Салтевский, В.Н. Малышев, М.Д. Потапов и др. // Материалы научной конференции профессорско-преподавательского состава Киевской высшей школы МВД СССР. – К., 1978. – С. 3-9.

184. Полезное исследование / М.В. Салтевский, В.С. Лисиченко, А.Ф. Возный // Труды Киевской высшей школы МВД СССР. – 1978. – Вып. 12. – С. 133-137.

185. Проблема эффективности многоканальной подачи информации в учебном процессе // Труды Киевской высшей школы МВД СССР. – К., 1978. – Вып. 12. – С. 125-133.

186. Проблемная ситуация – основа проблемного обучения // Прогрессивные формы, методы и средства обучения в вузах МВД СССР: материалы Всесоюз. научн. метод. конф., посвященной 60-й годовщине Великой Октябрьской социалистической революции / редкол.: М.И. Ерошкин (отв. ред.), А.К. Гаврилов С.П. Ефимичев, Н.Т. Карков и др. – Волгоград, 1978. – С. 132-136.

187. Судебно-электроакустическая экспертиза звукозаписывающих объектов / Л.И. Громовенко, М.В. Салтевский // Криминалистика и судебная экспертиза / М-во юстиции УССР; М-во внутр. дел УССР, Ин-т государства и права АН УССР. – Вып. 16 / редкол.: Л.Е. Ароцкер, Б.Е. Гордон, А.Н. Колесниченко, М.В. Салтевский и др. – К., 1978. – С. 130-136.

188. Этические аспекты тактики следственных действий в условиях дальнейшего укрепления законности // Укрепление законности в деятельности следователей в свете Конституции СССР: тезисы выступлений на науч.-практ. конф. / редкол: А.А. Любавин, А.И. Михайлов, М.Е. Токарева и др. – М., 1979. – С. 74-76.

189. Криминалистическая классификация средств совершения преступлений // Пути дальнейшего совершенствования деятельности органов внутренних дел: материалы ежегодной науч.-практ. конф. профессорско-преподавательского состава Киев. высш. шк. МВД СССР. – К., 1979. – С. 3-12.

190. Проблемное обучение и структура курса криминалистики // Дидактические вопросы криминалистики: материалы симпозиума по вопросам совершенствования преподавания криминалистики (Харьков, 11-12 окт. 1978 г.). – М., 1979. – С. 21-25.

191. Из история развития криминалистики, криминалистических подразделений МВД Украинской ССР / М.В. Салтевский, В.Н. Малышев // Криминалистика и судебная экспертиза / М-во юстиции УССР; М-во внутр. дел УССР; Ин-т государства и права АН УССР. – К., 1979. – Вып. 19. – С. 10-16.

192. Специализированный вычислительный комплекс для исследования физических характеристик речевых сигналов / М.В. Салтевский, Ю.Ф.

Жариков // Научная информация по проблемам криминалистики и оперативно-розыскной деятельности. – 1979. – №2. – С. 15-18.

193. Интересные исследования сложной проблемы / М.В. Салтевский, В.Н. Бахин, П.Д. Биленчук // Проблемы совершенствования тактики и методики расследования преступлений: сб. науч. тр. – Иркутск, 1980. – С. 121-124.

194. Методика криминалистической идентификации дикторов по характеристикам речевого сигнала / М.В. Салтевский, Ю.Ф. Жариков, С. П. Мохнев // Автоматическое распознавание слуховых образов: тез. XI Всесоюз. шк.-семинара АРСО-11 (Ереван, 3-9 дек. 1980 г.). – Ереван, 1980. – С. 189-193.

195. Современные проблемы собирания доказательственной информации техническими средствами // Теория и практика собирания доказательственной информации техническими средствами на предварительном следствии / редкол.: В.П. Бахин, Л.И. Громовенко, Ю.И. Римаренко (отв. ред.), М.В. Салтевский; под общ. ред. В.Ф. Захарова. – К., 1980. – С. 3-14.

196. Формы реализации научных исследований в практике раскрытия преступлений // Научные разработки в практику деятельности органов внутренних дел.: сборник материалов. – К., 1980. – С. 76-81.

197. Из практики организации самостоятельной работы слушателей на кафедре криминалистики / М.В. Салтевский, В.Г. Лукашевич // организация самостоятельной работы слушателей / Киев. высш. шк. МВД СССР им. Ф.Э. Дзержинского. – К.: Киев. высш. шк. МВД СССР, 1981. – С. 107-116.

198. Предварительное следствие: проблемы совершенствования тактических приемов и процессуальных форм собирания доказательственной информации // Бюллетень по обмену опытом оперативной работы. – 1981. – №71. – С. 67-69.

199. О структуре криминалистической характеристики хулиганства в типичных следственных ситуациях // Криминалистика и судебная экспертиза/ М-во юстиции УССР; М-во внутр. дел УССР; Ин-т государства и права АН УССР. – К., 1982. – Вып. 25. – С. 13-20.

200. Предварительное исследование материальных источников доказательственной информации, получаемых аппаратами БХСС / М.В. Салтевский, Н.Н. Лысов // Труды Киевской высшей школы МВД СССР. – К., 1982. – Вып. 15. – С. 17-26.

201. Особенности построения курса криминалистики на базе среднего специального образования // Проектирование и реализация курса учебных дисциплин кафедры криминалистики вуза МВД СССР: сб. материалов межвуз. совещания-семинара (Горький, 12-13 мая 1982 г.). – Горький, 1982. – С. 24-31.

202. Органолептические средства в следственной и экспертной деятельности: понятие, сущность // Использование специальных знаний на первоначальном этапе расследования / Высш. шк. МВД СССР. – Волгоград, 1983. – С. 3-9.

203. Проблемы реализации автоматизированных обучающих систем на базе СПОК в гуманитарном вузе системы МВД СССР / М.В. Салтевский, А.М. Довгяло, А.И. Барсученко // Метод. рекомендации по программированному обучению и контролю знаний слушателей в вузах МВД СССР / Киев. высш. шк. МВД СССР им. Ф.Э. Дзержинского; под общ. ред. М.В. Салтевского. – К., 1983. – С. 17-26.

204. Формы отражения фактора времени при совершении преступления // Криминалистические проблемы пространственно-временных факторов в методике расследования преступлений: сб. науч. ст. –Иркутск, 1983. –С. 49-57.

205. Криминалистическая идентификация диктора по характеристикам речевого сигнала / М.В. Салтевский, С.П. Мохнев, Ю.Ф. Жариков // Автоматическое распознавание слуховых образов: тез. докл. Всесоюз. школы-семинара АРСО-13 (Новосибирск, 23-28 июля, 1984 г.). – Новосибирск, 1984. – С.129-131.

206. Проблемы классификации источников информации и следственных действий в криминалистической тактике / В.Г. Лукашевич, М.В. Салтевский // Криминалистика и судебная экспертиза / М-во юстиции УССР; М-во

внутр. дел УССР; Ин-т государства и права АН УССР. – К., 1984. – Вып. 29. – С. 29-36.

207. Некоторые вопросы организации практического обучения на основе квалификационной характеристики специалиста-выпускника Киевской высшей школы им. Ф.Э. Дзержинского // Актуальные проблемы преподавания цикла административно-правовых дисциплин в вузах МВД СССР: сб. науч. тр. / Киев. высш. шк. МВД СССР им. Ф.Э. Дзержинского. – К., 1984. – С. 48-51.

208. Специфика правовых целей курса криминалистики на базе среднего специального юридического образования // Актуальные проблемы преподавания цикла административно-правовых дисциплин в вузах МВД СССР: сб. науч. тр. / Киев. высш. шк. МВД СССР им. Ф.Э. Дзержинского. – К., 1984. – С. 25-31.

209. Значение версии специалиста в раскрытии квартирных краж по «горячим» следам / Ю.И. Кобаль, М.В. Салтевский // Криминалистика и судебная экспертиза / М-во юстиции УССР ; М-во внутр. дел УССР ; Ин-т государства и права АН УССР. - К., 1985. - Вып. 31. - С. 47-50.

210. Программа непрерывной мировоззренческой и методологической подготовки по криминалистике // Программа непрерывной мировоззренческой и методологической подготовки по общеправовым и специальным дисциплинам. – К., 1985. – С. 79-81.

211. Использование собак для обнаружения наркотиков // Сборник МВД СССР. – 1987. – №4. – С. 50-51.

212. Краткие научные рефераты // Актуальные проблемы обеспечения следственной практики техническими достижениями. – К., 1987. – С. 152-153.

213. Перспективы развития и использования специальных знаний в деятельности аппаратов БХСС горрайорганов внутренних дел / Н.Н. Лысов, М. В. Салтевский // Экспертная практика. – 1987. – № 25. – С. 17-21.

214. Научно-технический прогресс – основа развития и внедрения новых направлений криминалистических исследований в следственную практи-

ку // Актуальные проблемы обеспечения следственной практики техническими достижениями. – К., 1987. – С. 6-12.

215. О сроках выявления следов пальцев рук на предметах, находящихся в водоемах с проточной водой / М.В. Салтевский, В.Н. Сахно // Криминалистика и судебная экспертиза / М-во юстиции УССР; М-во внутр. дел УССР; Ин-т государства и права АН УССР. – К., 1987. – Вып. 35. – С. 76-81.

216. Пути создания технических систем для определения эмоционального состояния говорящего человека в криминалистических целях / М.В. Салтевский, Ю.Ф. Жариков, Ю.Ф. Бутник, П.Ю. Тимошенко // Актуальные проблемы обеспечения следственной практики техническими достижениями. – К., 1987. – С. 46-53.

217. Криминалистическое исследование барограмм при расследовании хищений на авиапредприятиях / М.В. Салтевский, В.Д. Грабовский, Н.Н. Лысов // Криминалистика и судебная экспертиза / М-во юстиции УССР; М-во внутр. дел УССР; Ин-т государства и права АН УССР. – К.: Министерство юстиции УССР, 1988. – Вып. 36. – С. 52-56.

218. Предмет, содержание и задачи криминалистической акустики / М.В. Салтевский, Ю.Ф. Жариков // Криминалистика и судебная экспертиза / М-во юстиции УССР; М-во внутр. дел УССР; Ин-т государства и права АН УССР. – К., 1988. – Вып. 37. – С. 118-124.

219. Технические средства обучения в системе познавательной деятельности слушателей // Проблемы программированного обучения в вузах МВД СССР на этапе перестройки высшего образования. – К., 1988. – С. 119-123.

220. Раскрытие преступлений по «горячим следам» // Криминалистика и судебная экспертиза / М-во юстиции УССР; М-во внутр. дел УССР; Ин-т государства и права АН УССР. – К., 1989. – Вып. 38. – С. 37-42.

221. Судебно-фонетическая экспертиза и ее современные возможности / М.В. Салтевский, П.Ю. Тимошенко // Роль судебной экспертизы в социалистическом правовом государстве: тез. науч.-практ. конф. – Минск, 1989. – С. 248-25.

222. Звуковые следы – новое средство доказывания по уголовным делам // Актуальные проблемы формирования правового государства: краткие тез. докл. и науч. сообщ. респ. науч. конф. (Харьков, 24 - 26 окт. 1990 г.) / редкол.: М.И. Бажанов, Н.И. Панов (отв. ред.), Ю.П. Битяк и др.; С.Б. Гавриш (отв. за вып.). – Х., 1990. – С. 271-273.

223. Криминалистические аспекты установления времени как элемента объективной стороны преступления / М.В. Салтевский, В.М. Мешков // Криминалистика и судебная экспертиза / М-во юстиции УССР; М-во внутр. дел УССР; Ин-т государства и права АН УССР. – К., 1990. – Вып. 40. – С. 30-35.

224. Сложное положение с простыми вещами // Бюллетень по обмену опытом оперативной работы. – 1990. – №103. – С. 52-55.

225. Проблемы совершенствования процессуальной регламентации применения научно-технических средств в уголовном судопроизводстве // Криминалистика и судебная экспертиза / М-во юстиции УССР; М-во внутр. дел УССР; Ин-т государства и права АН УССР. – К., 1991. – Вып. 43 / редкол. Г.В. Бердов, В.Ф. Берзин, М.В. Салтевский и др. – С. 27-32.

226. Вопросы сыскной деятельности правовых кооперативов и ее правовое регулирование // Криминалистика и судебная экспертиза / М-во юстиции УССР; М-во внутр. дел УССР; Ин-т государства и права АН УССР. – К., 1992. – Вып. 45. – С. 39-42.

227. Нетрадиционные следы кожного покрова человека в следственной практике / М.В. Салтевский, С.И. Ненашев // Криминалистика и судебная экспертиза / М-во юстиции УССР; М-во внутр. дел УССР; Ин-т государства и права АН УССР. – К., 1992. – Вып. 44. – С. 37-45.

228. О классификации следственных ситуаций в методике расследования преступлений в сфере экологии // Актуальные проблемы судебной экспертизы и криминалистики: тез. науч.-практ. конф. – К., 1993. – С. 100-101.

229. Прикладные программы для решения криминалистических задач в диалоговом режиме / М.В. Салтевский, В.Г. Иванов, Н.И. Мазниченко // Сов-

ременные достижения науки и техники в борьбе с преступностью: тез. науч.-практ. конф. – Минск, 1992. – С. 58-60.

230. Раскрытие преступлений «по горячим следам»: понятия и принципы // Проблемы государства и права Украины: тематич. сб. науч. тр. – К., 1992. – С. 116-123.

231. Автоматизированный диалоговый, обучающе-контролирующий курс «АДОК-курс» // Актуальные проблемы уголовного процесса и криминалистики на современном этапе : межвуз. сб. науч. тр. – Одесса, 1993. – С. 197-202.

232. Рэкет как способ совершения преступлений // Актуальные, проблемы расследования и предупреждения преступлений в условиях перехода к рыночной экономике: сб. науч. статей. – Барнаул, 1993. – С. 20-23.

233. Тактика опознания по походке / М.В. Салтевский, М. Головецкий // Криминалистика и судебная экспертиза / М-во юстиции УССР; М-во внутр. дел УССР; Ин-т государства и права АН УССР. – К.: М-во юстиции УССР, 1993. – Вып. 46. – С. 48-52.

234. К вопросу о методике судебно-экспертного исследования программного продукта ЭВМ с целью установления автора программ / М.В. Салтевский, А.В. Эрнест, И.И. Ясинов // Роль судебной экспертизы и криминалистики в раскрытии и профилактике преступлений: тез. науч.-практ. конф. – Одесса, 1994. – С. 205-208.

235. Моделирование внешности преступника по следам на месте происшествия // Сборник кратких тезисов и научных сообщений научно-практической конференции по итогам научно-исследовательских работ, выполненных профессорско-преподавательским составом Украинской государственной юридической академии в 1993 году / под ред. Н.И. Панова. – Х., 1994. – С. 168-170.

236. Типичные следственные ситуации при расследовании преступлений нарушений правил охраны окружающей природной среды // Экологичес-

кие преступления: квалификация и методика расследования. – Х., 1994. – С. 88-133.

237. Звуковые следы – новый источник доказательственной информации // Вестник Днепропетровского университета. Правоведение. –1995. – Вып. 2. – С. 158-188.

238. Портативные йодные трубки с электрическим подогревом // Криминалистика и судебная экспертиза / М-во юстиции УССР; М-во внутр. дел УССР; Ин-т государства и права АН УССР. –К., 1995. –Вып. 47. –С. 72-75.

239. Комп'ютерна злочинність кримінально-правові, криміналістичні та дидактичні проблеми // Правова держава Україна: проблеми, перспективи розвитку: тези доп. та наук. повідомл. респ. наук.-практ. конф. (Харків, 9-11 листоп. 1995 р.). – Х., 1995. – С. 347-350.

240. Нові статистичні ознаки для ідентифікації автора програмного продукту для ЕОМ класу ІВМ / М.В. Салтевський, А.В. Ернест // Теоретичні та практичні проблеми використання можливостей криміналістики і судової експертизи у розкритті і розслідуванні злочинів. – К., 1996. – С.142-147.

241. Про діяльність тимчасового творчого колективу “Використання сучасних досягнень науки і техніки у боротьбі із злочинністю”// Вісник Академії правових наук України. –1996. – №7. – С. 146-151.

242. Про поняття доказів у новому кримінально-процесуальному законодавстві // Право України. – 1996. – № 1. – С. 52-54.

243. Фотозйомка на місці подій із застосуванням найпростіших вимірювальних засобів / М.В. Салтевський, О.П. Дубовий, З.М. Ломако // Теоретичні та практичні проблеми використання можливостей криміналістики і судової експертизи у розкритті і розслідуванні злочинів. – К., 1996. – С. 150-154.

244. Проблеми розробки науково-прикладних програм використання досягнень науки і техніки у боротьбі з найбільш тяжкими злочинами /М.В. Салтевський, О.Л. Дрюченко, О.Ю. Голобродський та ін. // Питання боротьба зі злочинністю / Акад. правових наук України; Наук.-досл. інститут вивчення проблем злочинності. – Вип. 1. – Х., 1997. – С. 59-68.

245. Використання криміналістичної техніки в боротьбі з корупцією // Вісник Академії правових наук України. – 1998. – № 4 (15). – С. 162-166.

246. Об идентификационных признаках, возникающих на фонограмме вследствие динамических преобразований сигнала в усиленном тракте записывающего устройства / М.В. Салтевский, В.А. Губанов // Актуальные вопросы судебной экспертизы и криминалистики на современном этапе судебно-правовой реформы: сб. науч.-практ. материалов (к 75-летию основания Харьк. НИИ судеб. экспертиз). – Х., 1998. – С.132-135.

247. Проблеми спілкування в криміналістичній тактиці // Вісник Академії правових наук України. – 1998. – № 3 (14). – С. 104-113.

248. Средства криминалистической тактики (методологический аспект) // Вісник Луганського інституту внутрішніх справ МВС України. – 1998. – Вип. 1. – С. 148-159.

249. Правові та тактичні аспекти використання технічних засобів у практиці розслідування деяких видів вбивств // Використання досягнень науки і техніки у боротьбі зі злочинністю: матеріали наук.-практ. конф. (Харків, 19 лист. 1997 р.) / відп. ред.: В.С. Зеленецький, Л.В. Дорош. – Х., 1998. – С. 9-12.

250. Проблемы судебной компьютерно-технической экспертизы / М.В. Салтевский, А.Ф. Дьяченко // Вісник Луганського інституту внутрішніх справ МВС України. – 1998. – Вип. 1. – С. 160-166.

251. Судова акустична експертиза: поняття, об'єкти, підготовка матеріалів / М.В. Салтевський, Ю.Ф. Жаріков, О.Я Дрюченко // Використання досягнень науки і техніки у боротьбі зі злочинністю: матеріали наук.-практ. конф. (Харків, 19 листоп. 1997 р.) / відп. ред. : В.С. Зеленецький, Л.В. Дорош. – Х., 1998. – С. 54-58.

252. Использование следов сети Интернет в раскрытии экономических преступлений / М.В. Салтевский, В.А. Губанов // Вісник Луганського інституту внутрішніх справ МВС України. – 1999. – Спец. вип. Ч. 1. – С. 67-74.

253. Використання криміналістичної техніки у боротьбі з корупцією // Організаційні та правові проблеми боротьби з корупцією: матеріали круглого

столю (Харків, 5 черв. 1998 р.) / Нац. юрид. акад. ім. Ярослава Мудрого; Акад. прав. наук України; Наук.-дослід. ін-т вивчення проблем злочинності; відп. ред.: О.Г. Кальман, Л.В. Дорош. – Х., 1999. – С. 27-30.

254. Науковий семінар “Проблеми фоноскопичної експертизи в сучасних умовах” // Вісник Академії правових наук України. – 1999. – № 2. / редкол.: В.Я. Тацій (гол. ред.), М.В. Цвік, Ю.М. Грошовий та ін. – С. 209-212.

255. Поняття та види злочинних об'єднань у сфері боротьби з організованою злочинністю // Суд в Україні: боротьба з корупцією, організованою злочинністю і захист прав людини : матеріали V міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 1999 р.). – К., 1999. – С. 346-361.

256. Проблема представления вербальной информации техническими средствами при расследовании экономических преступлений // Проблемы борьбы зі злочинністю у сфері економічної діяльності : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Харків: 15-16 груд. 1998 р.). / Центр вивчення організованої злочинності при НЮАУ імені Ярослава Мудрого. – Х., 1999. – С. 221-229.

257. Проблемы метрологического обеспечения криминалистического исследования магнитных сигналограмм / М.В. Салтевский, В.А. Губанов // Современные проблемы судебной фоноскопической экспертизы : материалы специализированного семинара (16 октября 1998г.) / Акад. правових наук України; Науч.-исслед. ин-т изуч. пробл. преступности. – Х., 1999. – С. 52-58.

258. Следственные ситуации и тактика их разрешения при расследовании легализации денежных средств // Проблемы совершенствования законодательства и практика его применения с учетом прогноза преступности: материалы междунар. конф. (Луганск, 20-21 мая 1999 г.). – Луганск, 1999. – С. 109-115.

259. Криміналістичні та організаційні проблеми використання технічних засобів у боротьбі зі злочинністю / В.Ю. Шепітько, М.В. Салтевський, О.Я. Дрюченко та ін. // Питання боротьби зі злочинністю / Акад. правових наук України; Наук.-дослід. ін-т вивчення проблем злочинності. – Вип. 4. – Х., 2000. – С. 79-95.

260. Ще раз про поняття доказів у проекті КПК України // Право України. – 2000. – № 11. – С. 64-66.

261. Криміналістична профілактика в наукових дослідженнях сучасної злочинності // Питання боротьби зі злочинністю / Акад. правових наук України; Наук.-дослід. ін-т вивчення проблем злочинності. – Вип. 5. – Х., 2001. – С.119-130.

262. Место звуковых следов в системе доказательств / М.В. Салтевский, Д.Д. Бегов // Техника специального назначения. – 2001. – № 1. – С.46-50.

263. Принципы идентификации С.М. Потапова в современных идентификационных исследованиях // Теорія та практика судової експертизи криміналістики : зб. наук.-практ. матеріалів до 55-річчя видання роботи С.М. Потапова "Введение в криминалистику". – Х., 2001. – С. 18-30.

264. Основы методики расследования легализации денежных средств, приобретенных преступным путем // Збірник наукових праць Харківського Центру по вивченню організованої злочинності спільно з Американским Університетом у Вашингтоні. – 2002. – Вип. 3. – С. 65-82.

265. Информационные отношения и проблемы их правового регулирования // Питання застосування нового Кримінального кодексу України / матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 25-26 жовт. 2001 р.) / гол. ред.: В.В. Сташис. – Х., 2002. – С. 251-255.

266. Криміналістичні, проблеми збирання доказів технічними засобами у кримінальному процесі / В.Ю. Шепітько, М.В. Салтевський, І.В. Борисенко та ін. // Питання боротьби зі злочинністю / Акад. правових наук України; Наук.-дослід. ін-т вивчення проблем злочинності. – Х., 2002. – Вип. 6. – С. 30-76.

267. Ситуаційний підхід у методиці розслідування і профілактики корупції // Право. України. – 2002. – № 7. – С. 48-50.

268. Некоторые проблемы оценочных понятий права в юридических науках // Теорія та практика судової експертизи і криміналістики / М-во юстиції України; Харк. НДІ судових експертиз ім. М.С. Бокаріуса; Акад. прав, наук

України; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. – 2002. – Вип. 2. – С. 47-54.

269. Ситуаційний підхід у методиці розслідування і профілактики корупції // Відповідальність посадових осіб за корупційну діяльність: зб. матер. міжнар. наук.-практ. семінару (Харків, 11-12 трав. 2001 р.). – Х., 2003. – С. 268-272.

270. Электронные документы в современной теории доказательств / М.В. Салтевский, В.Л. Губанов // Актуальні проблеми криміналістики: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Харьков, 25-26 верес. 2003 р.) / Нац. юрид. акад.; редкол.: М.І. Панов (гол. ред.) та ін. – Х., 2003. – С. 202-206.

271. Інформаційне забезпечення досудового слідства: теоретичний аспект // Вісник Академії правових наук України. – 2003. – №1(32) / редкол. : В. Я. Тацій (гол. ред.), М.В. Цвік, Ю.М. Грошевий та ін. – С. 134-140.

272. Інформаційні технології в працях В.П. Колмакова // Актуальні проблеми держави і права. – Одеса, 2003. – Вип. 20. – С. 25-30.

273. Проблемы инструментальной детекции вербальной информации, хранящейся в памяти очевидцев происшествия // Криміналістичний вісник. –2005. – № 2. – С. 14-27.

274. Проблемы общения в криминалистической тактике // Теорія та практика судової експертизи і криміналістики. – 2005. – Вип. 5. – С. 41-51.

275. Современная интерпретация оценочных понятий в уголовном процессе и криминалистике // Экспертное обеспечение правосудия : проблемы теории и практики : материалы междунар. науч.-практ. конф. (Автоном. Респ. Крым, 7-8 сент. 2006 г.). – Симферополь, 2006. – С. 52-59.

276. Идентификация и информация // Криміналістика: теорія і практика: Вибрані праці. – Одеса: вид-во Одеського юридичного інституту ХНУВС, 2007. – С. 186-192.

277. Идентификация и установление групповой принадлежности // Криміналістика: теорія і практика : Вибрані праці. – Одеса: вид-во Одеського юридичного інституту ХНУВС, 2007. – С. 193-225.

278. Измерительная фотосъемка в следственной практике // Криміналістика: теорія і практика : Вибрані праці. – Одеса : вид-во Одеського юридичного інституту ХНУВС, 2007. – С. 226-264.

279. Использование запаховых следов для раскрытия и расследования преступлений // Криміналістика: теорія і практика : Вибрані праці. – Одеса : вид-во Одеського юридичного інституту ХНУВС, 2007. – С. 12-52.

280. Использование следов сети Интернет в раскрытии экономических преступлений // Криміналістика: теорія і практика : Вибрані праці. – Одеса : вид-во Одеського юридичного інституту ХНУВС, 2007. – С. 7-11.

281. Классификация общих и частных признаков при трасологической идентификации объектов по следам на металле // Криміналістика: теорія і практика: Вибрані праці. – Одеса : вид-во Одеського юридичного інституту ХНУВС, 2007. – С. 183-185.

282. Объекты идентификации и установления групповой принадлежности // Криміналістика: теорія і практика : Вибрані праці. – Одеса : вид-во Одеського юридичного інституту ХНУВС, 2007. – С. 60-65.

283. Про поняття доказів у новому кримінально-процесуальному законодавстві // Криміналістика: теорія і практика: Вибрані праці. – Одеса : вид-во Одеського юридичного інституту ХНУВС, 2007. – С. 53-56.

284. Проблемное обучение и структура курса криминалистики // Криміналістика: теорія і практика: Вибрані праці. – Одеса : вид-во Одеського юридичного інституту ХНУВС, 2007. – С. 57-59.

285. Проблемы метрологического обеспечения криминалистического исследования магнитных сигналограмм // Криміналістика: теорія і практика : Вибрані праці. – Одеса : вид-во Одеського юридичного інституту ХНУВС, 2007. – С. 265-268.

286. Современные проблемы судебной экспертизы // Материалы Международной научно-практической конференции : (Алушта, 20-21 сент. 2007 г.) / Крым. НИИСЭ. – Симферополь, 2007. – С. 81-84.

287. Проблемы инструментальной детекции вербальной информации // Ученые записки Таврического национального университета. – Т. 21 (60). – № 1. Юридические науки [Электронный ресурс]. – 2008. – С. 225-240.

288. Проблеми інструментальної детекції вербальної інформації в судовій експертизі // Вчені записки Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського. – 2009. – Т. 22. – Вып. 61. – № 2. – С. 307-312.

Навчально-методичні матеріали

(у співавторстві)

289. Осмотр места происшествия // Программированные задания по курсу советской криминалистики / Харьковский юридический институт, кафедра крим-ки. – Вып. 4. Осмотр места происшествия. Следственный эксперимент и проверка показаний на месте. Допрос. – Х., 1965. – 46 с.

290. Основы общей фотографии // Программированные задания по курсу советской криминалистики / Харьк. юрид. ин-т, каф. криминалистики. – Вып. 3. Основы общей фотографии. – Х., 1965. – 58 с.

291. Перспективная метрическая фотосъемка на месте происшествия : метод. указания по судебной фотографии / Мин-во высш. и сред. спец. образования УССР, Харьк. юрид. ин-т; М.В. Салтевский, Л.Ф. Саврань. – Х., 1965. – 31 с

292. Криминалистическая техника: программированные задания по криминалистической технике. – Х.: Изд-во Харьк. юрид. ин-та, 1967. – 152 с.

293. Методика расследования преступлений : программ. задания / А.Е. Крикунов, П.Н. Назаров, М.В. Салтевский; отв. ред. М.В. Салтевский; Киев. высш. шк. МВД СССР им. Ф.Э. – Дзержинского. – К.: НИ и РИО КВШ МВД СССР, 1974. – 126 с.

294. Дидактический материал по проблемному курсу криминалистики для слушателей КВШ; Киев. высш. шк. МВД СССР, каф. криминалистики. – К., 1979. – № 1. – 16 с.

295. Дидактический материал по проблемному курсу криминалистики для слушателей КВШ; Киев. высш. шк. МВД СССР, каф. криминалистики. – К., 1979. – № 2. – 18 с.

296. Дидактический материал по проблемному курсу криминалистики для слушателей КВШ; Киев. высш. шк. МВД СССР, каф. криминалистики. – К., 1979. – № 3. – 22 с.

297. Дидактический материал по проблемному курсу криминалистики для слушателей КВШ; Киев. высш. шк. МВД СССР, каф. криминалистики. – К.: Киев. высш. шк. МВД СССР, 1979. – № 4. – 39 с.

298. Программа по советской криминалистике для высших учебных заведений МВД СССР, осуществляющих подготовку на базе среднего юридического образования. – К.: Киев. высш. шк. МВД СССР, 1979. – 18 с.

299. Сборник задач по советскому уголовному процессу для программированного обучения: учеб. пособие / А.Я. Дубинский, З.Д. Смитиенко, А.М. Чепульченко; под общ. ред. М.В. Салтевского; М-во внутр. дел СССР; Киев. высш. шк. им. Ф.Э. Дзержинского. – К.: НИ и РИО КВШ МВД СССР, 1979. – 141 с.

300. Советская криминалистика: программа для высш. учеб. заведений МВД СССР, осуществляющих подготовку специалистов на базе сред. юрид. образования по спец. 18.01 - правоведение / М.В. Салтевский, В.Г. Лукашевич. – К.: НИ и РИО КВШ МВД СССР, 1983. – 26 с.

301. Методические рекомендации по программированному обучению и контролю знаний слушателей в вузах МВД СССР / Киев. высш. шк. МВД СССР им. Ф.Э. Дзержинского; под общ. ред. М.В. Салтевского. – К.: НИ и РИО КВШ МВД СССР, 1983. – 100 с.

302. Лабораторные работы по криминалистике для слушателей II курса стационара метод. указания / М.В. Салтевский, П.Д. Биленчук. – Ротапр. изд. – К.: Киев. высш. шк. МВД СССР им. Ф.Э. Дзержинского, 1984. – 15 с.

303. Криминалистическая тактика: программ. задания: учеб. пособие / М.В. Салтевский, Н.К. Кузьменко, И.Х. Турсунов и др.; под ред. В.П. Ба-

хина; М-во внутр. дел СССР; Киев. высш. шк. им. Ф.Э. Дзержинского. – К.: НИ и РИО КВШ МВД СССР, 1985. – 78 с.

304. Общие положения криминалистической тактики // Криминалистическая тактика: программир. задания: учеб, пособие / М.В. Салтевский, Н.К. Кузьменко, И.Х. Турсунов и др.; под ред. В.П. Бахина ; М-во внутр. Дел СССР; Киев. высш. шк. им. Ф.Э. Дзержинского. – К., 1985. – С. 4-8.

305. Общие положения методики расследования отдельных видов преступлений // Методика расследования отдельных видов преступлений: программир. задания: учеб, пособие / В.П. Бахин, П.Д. Биленчук, А.В. Ищенко, М.В. Салтевский и др.; под ред. В.П. Бахина. – К., 1985. – С. 5-9.

306. Основы общей теории советской криминалистики // Методологические основы науки криминалистики. Криминалистическая техника: учеб. пособие: программир. задания / В.Г. Лукашевич, Н.К. Кузьменко, П.Ф. Силкин и др. / под ред. М.В. Салтевского; М-во внутр. дел СССР ; Киев. высш. шк. им. Ф.Э. Дзержинского. – К., 1985. – С. 9-11.

307. Основы розыскной работы следователя / Криминалистическая тактика: программир. задания: учеб. пособие / М.В. Салтевский, Н.К. Кузьменко, И.Х. Турсунов и др.; под ред. В.П. Бахина; М-во внутр. дел СССР; Киев. высш. шк. им. Ф.Э. Дзержинского. – К., 1985. – С. 58-61.

308. Предмет, система и задачи советской криминалистики. Криминалистика в системе научного знания // Методологические основы науки криминалистики. Криминалистическая техника: учеб. пособие: программир. задания / В.Г. Лукашевич, Н.К. Кузьменко, П.Ф. Силкин и др.; под ред. М.В. Салтевского; М-во внутр. дел СССР; Киев. высш. шк. им. Ф.Э. Дзержинского. – К.: НИ и РИО КВШ МВД СССР. – С. 5-9.

309. Расследование хулиганства // Методика расследования отдельных видов преступлений: программир. задания: учеб. пособие / В.П. Бахин, П.Д. Биленчук, А.В. Ищенко, М.В. Салтевский и др.; под ред. В.П. Бахина. – К.: Киев. высш. шк. им. Ф.Э. Дзержинского, 1985. – С. 59-83.

310. Методика расследования отдельных видов преступлений : программ мир. задания учеб. пособие / В.П. Бахин, П.Д. Биленчук, А.В. Ищенко, М.В. Салтевский и др.; под ред. В.П. Бахина. – К.: НИ и РИО КВШ МВД СССР, 1985. – 90 с.

311. Учебно-исследовательская работа слушателей в Киевской высшей школе им. Ф.Э. Дзержинского: организация, опыт, проблемы: учеб.-метод. пособие / В.И. Антипов, Ю.М. Бабин, В.Д. Глушков, М.В. Салтевский и др.; под ред. Ю.И. Римаренко, Е.С. Шатского; М-во внутр. дел СССР, Киев высш. шк. им. Ф.Э. Дзержинского. – К. : НИ и РИО КВШ МВД СССР, 1985. – 115 с.

312. Дидактические материалы к специализированному курсу криминалистики. Раздел «Общие положения методики расследования отдельных видов преступлений» / М.В. Салтевский, В.Г. Лукашевич. – К.: НИ и РИО КВШ МВД СССР, 1986. – 56 с.

313. Частная методика курса криминалистики на базе среднего специального юридического образования (некоторые проблемы криминалистической дидактики); Киев. высш. шк. МВД СССР, каф. криминалистики. – К. : НИ и РИО КВШ МВД СССР, 1986. – 88 с.

314. Методичні вказівки та завдання до виконання курсових робіт з криміналістики для студентів 5 курсу заочного факультету // М.В. Салтевський, А.Л. Дудніков. – Харків: Укр. юрид. академія, 1993. – 8 с.

Публікації у науково-популярних виданнях та газетах

315. Съёмка на бумагу «фотоцвет» // Советская милиция. – 1962. – № 10. – С. 5-6.

316. Музыка і ... «прокрустове ложе» // Vivat Lex. - 2001. – № 5 (21 берез.). – С. 2-3.

317. Хто стріляв першим? (З практики криміналістів) //Vivat Lex. – 2001. – № 3 (16 лют.). – С. 2-3.

318. «Так проривали блокаду»: спогади (Шляхи-дороги фронтові...) // Vivat Lex. – 2002. – 8 (9 травня). – С. 3.

319. Випадок чи вбивство на дорозі?: (3 практики криміналістів) // Vivat Lex. – 2002. – № 14 (25 жовт.). – 2002. – С. 2-3.

320. Почему возникают пожары?: записки эксперта: Случаи и казусы из практики Харьк. науч.-исслед. ин-та судеб. экспертиз им. Н.С. Бокариуса. – Донецк : ДЮИ ЛГУВД, 2007. – 65 с

Наукове редагування, консультування та рецензування (основні праці)

Колесниченко А.Н. Применение научно-технических средств в работе над следами при осмотре места происшествия / А.Н. Колесниченко, Г.А. Матусовский; отв. ред. М.В. Салтевский; М-во высш. и сред. спец. образования УССР; Харьк. юрид. ин-т. – Х.: Изд-во Харьк. гос. ун-та, 1960. – 93 с.

Научная конференция по работам, выполненным в 1965 г. профилирующими кафедрами Харьковского юридического института : тез. докл. (Харьков, 28 марта 1966 г.) / редкол. : М.И. Бару (отв. ред.), В.А. Бархатян, М.В. Салтевский, В.В. Сташис и др. – Х., 1966. – 144 с.

Криминалистика и судебная экспертиза: респ. междуведом. сб. науч. и науч.-метод. работ / М-во юстиции УССР; М-во внутр. дел УССР; Ин-т государства и права АН УССР. – 1972. – Вып. 9. Редкол.: Л.Е. Ароцкер, Б.Е. Гордон, В.П. Колмаков (отв. ред.), М.В. Салтевский и др. – 438 с.

Труды Киевской высшей школы МВД СССР. – К.: НИ и РИО КВШ МВД СССР, 1972. – Вып. 6. / редкол.: А.Ф. Гранин, М.В. Салтевский (отв. ред.), А.В. Самойленко и др. – 227 с.

Криминалистика и судебная экспертиза: респ. междуведом. сб. науч. и науч.-метод. работ / М-во юстиции УССР; М-во внутр. дел УССР ; Ин-т государства и права АН УССР. – 1973. Вып. 10 / редкол.: Л.Е. Ароцкер, И.Т. Гавриленко (отв. ред.), Б.Е. Гордон, М.В. Салтевский и др. – 416 с.

Криминалистика и судебная экспертиза: респ. междуведом. сб. науч. и науч.-метод. работ / М-во юстиции УССР; М-во внутр. дел УССР; Ин-т государства и права АН УССР. – 1975. – Вып. 11 / редкол. Л.Е. Ароцкер, И.Т. Гавриленко (отв. ред.), М.В. Салтевский и др. – 458 с.

Пути дальнейшего совершенствования деятельности органов внутренних дел: материалы ежегод. науч.-теорет. конф. профессорско-преподавательского состава Киев. высш. шк. МВД СССР и практ. работников органов внутр. дел за 1974 г. / отв. ред. М.В. Салтевский. – К. : НИ и РИО КВШ МВД СССР, 1975. – 204 с.

Криминалистика и судебная экспертиза: респ. междуведом. сб. науч. и науч.-метод. работ / М-во юстиции УССР; М-во внутр. дел УССР; Ин-т государства и права АН УССР / редкол.: Л.Е. Ароцкер, Б.Е. Гордон, М.В. Салтевский и др.; отв. ред. А.Е. Яворский. – 1976. – Вып. 12. – 163 с.

Криминалистика и судебная экспертиза: респ. междуведом. сб. науч. и науч.-метод. работ / М-во юстиции УССР; М-во внутр. дел УССР; Ин-т государства и права АН УССР. – 1976. – Вып. 13 / редкол.: Л.Е. Ароцкер, Б.Е. Гордон, М.В. Салтевский и др. – 167 с.

Криминалистика и судебная экспертиза: респ. междуведом. сб. науч. и науч.-метод. работ / М-во юстиции УССР; М-во внутр. дел УССР; Ин-т государства и права АН УССР. – 1977. – Вып. 14 / редкол.: Л.Е. Ароцкер, Б.Е. Гордон, М.В. Салтевский и др.; отв. ред. А.Е. Яворский. – 159 с.

Криминалистика и судебная экспертиза: респ. междуведом. сб. науч. и науч.-метод. работ / М-во юстиции УССР; М-во внутр. дел УССР; Ин-т государства и права АН УССР. – 1977. – Вып. 15 / редкол.: Л.Е. Ароцкер, Б.Е. Гордон, М.В. Салтевский и др.; отв. ред. А.Е. Яворский. – 142 с.

Криминалистика и судебная экспертиза: респ. междуведом. сб. науч. и науч.-метод. работ / М-во юстиции УССР; М-во внутр. дел УССР; Ин-т государства и права АН УССР. – 1978. – Вып. 16 / редкол.: Л.Е. Ароцкер, Б.Е. Гордон, А.Н. Колесниченко, М.В. Салтевский и др.; отв. ред. А.Е. Яворский. – 161 с.

Криминалистика и судебная экспертиза: респ. междуведом. сб. науч. и науч.-метод. работ / М-во юстиции УССР; М-во внутр. дел УССР; Ин-т государства и права АН УССР. – 1978. – Вып. 17 / редкол.: Л.Е. Ароцкер, Б.Е. Гордон, А.Н. Колесниченко, М.В. Салтевский и др.; отв. ред. А.Е. Яворский. – 128 с.

[Рецензія] / М. Салтевський, В. Берзін, Н. Клименко // Радянське право. – 1979. – №12. – С.72-74. – Рец. на кн.: Актуальные вопросы уголовного судопроизводства и криминалистики в условиях современного научно-технического прогресса / В.И. Шиканов. – Иркутск, 1978. – 188 с.

Сборник задач по советскому уголовному процессу для программированного обучения: учеб. пособие / А.Я. Дубинский, З.Д. Смитиенко, А.М. Чепульченко; под общ. ред. М.В. Салтевского; М-во внутр. дел СССР; Киев. высш. шк. им. Ф.Э. Дзержинского. – К. : НИ и РИО КВШ МВД СССР, 1979. – 141 с.

Отображение учебного материала средствами наглядности / А.В. Агапов, В.С. Дятлов, В.Д. Курушин; гл. ред. М.В. Салтевский; М-во внутр. дел СССР; Киев. высш. шк. им.Ф.Э.Дзержинского. – К.: Изд-во КВШ МВД СССР, 1980. – 52 с.

Интересные исследования сложной проблемы / М.В. Салтевский, В.Н. Бахин, П.Д. Биленчук // Проблемы совершенствования тактики и методики расследования преступлений : сб. науч. тр. - Иркутск, 1980. - С. 121-124. - Рец. На кн.: Использование данных естественных и технических наук в уголовном судопроизводстве / В.И. Гончаренко. – К., 1980. – 160 с.

Криминалистика и судебная экспертиза: респ. междуведом. сб. науч. и науч.-метод. работ / М-во юстиции УССР; М-во внутр. дел УССР; Ин-т государства и права АН УССР. - 1980. - Вып. 21 / ред. кол.: А.Е.Яворский (отв. ред.), М.В.Салтевский и др. – 152 с.

Молибог А.Г. Основы программированного контроля знаний в процессе преподавания юридических и специальных наук в вузах МВД СССР: учеб. пособие / А.Г. Молибог; под общ. ред. М.В. Салтевского. – К. : НИ и РИО КВШ МВД СССР, 1980. – 56 с.

М.В. Салтевский, В.П. Бахин, В.К. Лисиченко. Рец. на кн.: Курс советской криминалистики. Т.3 / Р.С. Белкин. – К., 1979. // Труды Киевской высшей школы МВД СССР. – К., 1980.

Теория и практика собирания доказательственной информации техническими средствами, на предварительном следствии / редкол.: В.П. Бахин, Л.И. Громошенко, Ю.И. Римаренко (отв. ред.), М.В. Салтевский; под общ. ред. В.Ф. Захарова. – К.: Изд-во КВШ МВД СССР, 1980. – 207 с.

Криминалистика и судебная экспертиза: респ. междуведом. сб. науч. и науч.-метод. работ / М-во юстиции УССР; М-во внутр. дел УССР; Ин-т государства и права АН УССР. – 1981. – Вып. 22 / редкол. : А.Е. Яворский (отв. ред.), М.В. Салтевский и др. – 136 с.

Криминалистика и судебная экспертиза: респ. междуведом. сб. науч. и науч.-метод. работ / М-во юстиции УССР; М-во внутр. дел УССР; Ин-т государства и права АН УССР. – 1981. – Вып. 23 / редкол.: А.Е. Яворский (отв. ред.), М.В. Салтевский и др. – 133 с.

Методические рекомендации по программированному обучению и контролю знаний слушателей в вузах МВД СССР / Киев. высш. шк. МВД СССР им. Ф.Э. Дзержинского; под общ. ред. М.В. Салтевского. – К. : НИ и РИО КВШ МВД СССР, 1983. – 100 с.

Криминалистика и судебная экспертиза: респ. междуведом. сб. науч. и науч.-метод. работ / М-во юстиции УССР; М-во внутр. дел УССР; Ин-т государства и права АН УССР. – 1985. – Вып. 30 / редкол.: С.И. Рудик (отв. ред.), М.В. Салтевский и др. – 111 с.

Методологические основы науки криминалистики. Криминалистическая техника: учеб. пособие: программ. задания / В.Г. Лукашевич, Н.К. Кузьменко, П.Ф. Силкин и др.; под ред. М.В. Салтевского; М-во внутр. дел СССР, Киев. высш. шк. им. Ф.Э. Дзержинского. – К. : НИ и РИО КВШ МВД СССР, 1985. – 88 с.

Криминалистика и судебная экспертиза : респ. междуведом. сб. науч. и науч.-метод. работ / М-во юстиции УССР; М-во внутр. дел УССР; Ин-т государства и права АН УССР. – 1986. – Вып. 32 / редкол.: Г.В. Бердов, В.Ф. Берзин, М.В. Салтевский и др.; отв. ред. С.И. Рудик. – 94 с.

Проблемы дальнейшего укрепления социалистической законности в деятельности органов внутренних дел : межвуз. сб. науч. тр. / М-во внутр. дел СССР ; Киев. высш. шк. им. Ф.Э. Дзержинского ; редкол. : Ю.В. Александров, Ю.И. Римаренко, М.В. Салтевский. – К.: НИ и РИО КВШ МВД СССР, 1986. – 167 с.

Специализированный курс криминалистики: учеб. для слушателей вузов МВД СССР, обучающихся на базе сред. спец. юрид. образования / В.П. Бахин, Р.С. Белкин, П.Д. Биленчук и др.; отв. ред. М.В. Салтевский; М-во внутр. дел СССР; Киев. высш. шк. им. Ф.Э. Дзержинского. – К.: НИ и РИО КВШ МВД СССР, 1987. – 383 с.

Технические средства обучения и их комплексы в учебных заведениях МВД СССР : учеб. пособие / А.В. Агапов, М.С. Вертузаев, М.В. Гуськов, В.Г. Лукашевич; под ред. М.В. Салтевского; М-во внутр. дел СССР ; Киев. высш. шк. им. Ф.Э. Дзержинского. – К., 1989. – 158 с.

Криминалистика и судебная экспертиза: респ. междуведом. сб. науч. и науч.-метод. работ / М-во юстиции УССР; М-во внутр. дел УССР; Ин-т государства и права АН УССР. – 1991. – Вып. 43 / редкол.: Г.В. Бердов, В.Ф. Берзин, М.В. Салтевский и др.; В.С. Стефанюк (отв. ред.). – 141с.

Одерий А.В. Криминалистика: материалы по подгот. к гос. (выпускному) комплексному экзамену / А.В. Одерий, М.Г. Щербаковский; М-во внутр. дел Украины; Ун-т внутр. дел; рец.: М.В. Салтевский. – Харьков, 1998. – 200 с.

Современные проблемы судебной фоноскопической экспертизы: материалы специализир. семинара, состоявшегося 16. 10. 1998 г. / Акад. правовых наук Украины; Науч.-исслед. ин-т изуч. пробл. преступности; под ред. В.С. Зеленецкого, М.В. Салтевского. – Х. : КримАрт, 1999. – 88 с.

Тероризм і боротьба з ним: Аналітичні розробки, пропозиції наукових та практичних працівників Президенту України, Верховній Раді України, Уряду України, органам центральної та місцевої виконавчої влади: наук. зб. / під ред. А.І. Комарової, Ю.В. Землянського, М.В. Салтевського та ін. – К., 2000. – Т.19. – 581 с.

Борьба зі злочинністю у сфері підприємницької діяльності (кримінально-правові, кримінологічні, кримінально-процесуальні та криміналістичні проблеми) / авт. кол. : В.І. Борисов, О.Г. Кальман [та ін.]; рец. М.В. Салтевський; відп. ред. Ф.А. Лопушанський, В.І. Борисов. – Х. : Право, 2001. – 264 с.

Криміналістика: підручник / за ред. П.Д. Біленчука; наук. консультант М.В. Салтевський. – К.: Атіка, 2001. – 543 с.

Потапов С.М. – основоположник теорії криміналістическої ідентифікації / редкол.: М.Л. Цымбал, Э.Б. Сімакова-Ефремян, В.Ю. Шепітько, М.В. Салтевський. – Х.: Право, 2002. – 41 с.

Теорія та практика судової експертизи і криміналістики.: зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 19-20 черв. 2002 р.) / редкол.: М.Л. Цимбал, М.І. Панов, М.В. Салтевський, Е.Б. Сімакова-Єфремян [та ін.]. – Х. : Право, 2002. – Вып. 2. – 656 с.

Міжнародна поліцейська енциклопедія = International Police Encyclopedia: у 10-ти т. / Нац. акад. внутр. справ України; Ін-т держави і права НАН України; Міжнар. поліцейська асоц.; редкол.: Ю.І. Римаренко (відповідальний ред.), Я.Ю. Кондратьєв, М.В. Салтевський, В.Я. Тацій [та ін.]. – К.: ІнЮре, 2003. – Т.1. – 1232 с.

Теорія та практика судової експертизи і криміналістики.: зб. наук - практ. матеріалів (до 80-річчя заснування Харків. НДІ судових експертиз)/редкол.: А.П. Заєць, М.Л. Цимбал, М.В. Салтевський, В.Ю. Шепітько [та ін.]. – Х.: Право, 2003. – Вып. 3. – 592 с.

Питання боротьби зі злочинністю: зб. наук. праць / Акад. правових наук України; Наук.-дослід. ін-т вивчення проблем злочинності. – 2004. – Вып. 8 / редкол.: В.І. Борисов (гол.ред.), В.С. Зеленецький, В.С. Батиргарєєва, М.В. Салтевський та ін. – 239 с.

Питання боротьби зі злочинністю: зб. наук. праць / Акад. правових наук України; Наук.-дослід. ін-т вивчення проблем злочинності / редкол.: В.І. Борисов (гол. ред.), В.С. Зеленецький, В.С. Батиргарєєва, М.В. Салтевський та ін. – 2004. – Вып. 9. – 239 с.

Теорія та практика судової експертизи і криміналістики: зб. наук.- практ. матеріалів / ред. и передмова А.П. Заєць ; редкол.: М.Л. Цимбал (гол.ред.), В.Ю.Шепітько, М.В.Салтевський та ін.; М-во юстиції України; Харків. НДІ судових експертиз ім. М.С.Бокаріуса. - Х. : Право, 2004. – Вып. 4. – 656 с.

**Дисертації, виконані і захищені під керівництвом професора
М. В. Салтевського**

Коврижных Б.Н. Деятельность органов прокуратуры по делам о нераскрытых убийствах: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Б.Н.Коврижных; науч. рук. М.В.Салтевский; М-во высш. и сред. спец. образования УССР; Харьк. юрид. ин-т. – Х., 1969. – 22 с.

Светлаков Е.М. Криминалистическое исследование разрушенных преград при расследовании краж : автореф. дис. ... канд. юрид. наук / Е.М. Светлаков. – Х., 1971. – 19 с.

Скибицкий К.В. Теоретические основы получения информации о преступнике из материальных источников на предварительном следствии : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / К.В. Скибицкий; науч. рук. М.В. Салтевский; М-во высш. и сред. спец. образования УССР; Харьк. юрид. ин-т. – Х., 1974. – 181 с.

Шульга Н.Н. Комплексная идентификационная экспертиза следов колюще-режущих орудий: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Н.Н. Шульга; науч. рук. М.В.Салтевский; Киев. высш. шк. МВД СССР им. Ф.Э. Дзержинского. – К., 1976. – 140 с.

Громовенко Л.И. Криминалистические исследования способов и материалов звукозаписи: дис. ... канд. юрид. наук / Л.И.Громовенко; Киев. высш. шк. МВД УССР. – К., 1977. – 206 с.

Щербатов В.Ф. Фотографические измерительные методы фиксации доказательств на месте происшествия: автореф. Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / науч. рук. М.В. Салтевский; Белорус, гос. ун-т им. В.И. Ленина. – Минск, 1979. – 20 с.

Биленчук П.Д. Криминалистическое прогнозирование поведения обвиняемого на предварительном следствии: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Киев. гос. ун-т им. Т.Г.Шевченко. – К., 1983. – 16 с.

Жариков Ю.Ф. Ализ-синтез речевых сигналов в целях идентификации человека в криминалистике : автореф. дис. ... : канд. юрид. наук: 12.00.09 / Ю.Ф. Жариков. – Киев, 1983. – 15 с.

Ерохин А.А. Расследование хищений в системе материально-технического снабжения (по материалам Украинской ССР: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / А. А. Ерохин; Киев. высш. шк. МВД СССР им. Ф.Э. Дзержинского. – К., 1983. – 16 с.

Лысов Н.Н. Специальные исследования вещественных источников информации в стадии возбуждения уголовного дела (по материалам аппаратов БХСС): автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Н. Н. Лысов; Киев. высш. шк. МВД СССР им. Ф.Э. Дзержинского. – К., 1985. – 24 с.

Берназ В.Д. Методика расследования краж народнохозяйственных грузов на морском транспорте: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / В.Д. Берназ; Киев. высш. шк. МВД СССР им. Ф.Э. Дзержинского. – К., 1986. – 23 с.

Камоцкий А.Б. Методика расследования хищений, совершаемых в научно-исследовательских и проектных организациях: (по материалам Украинской ССР): автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / А.Б. Камоцкий; Киев. высш. шк. МВД СССР им. Ф.Э. Дзержинского. – К. – 1988. – 21 с.

Тимошенко П.Ю. Тактические и технические аспекты обнаружения и использования идеальных отображений в криминалистике: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / П.Ю. Тимошенко; Киев. высш. шк. МВД СССР им. Ф.Э. Дзержинского. – К., 1988. – 21 с.

Мешков В.М. Установление фактора времени при расследовании преступлений: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / В.М. Мешков; Киев. высш. шк. МВД СССР им. Ф.Э. Дзержинского. – К., 1990. – 22 с.

Лукашенко В.Я. Криминалистические средства и методы представления информации на предварительном следствии: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / В.Я. Лукашенко; Укр; нац. акад. внутр. дел. – К., 1992. – 20 с.

Беляков К.И. Совершенствование информационного обеспечения расследования преступлений на базе АИЛС (автоматизированных информацион-

но-логических систем): автореф. дисс. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / К.И. Беляков; Укр. акад. внутр. дел. – К., 1993. – 23 с.

Лысов Н.Н. Криминалистическое учение о фиксации доказательственной информации в деятельности по выявлению и раскрытию преступлений : автореф. дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.09 / Н.Н. Лысов. – М.: Академия МВД РФ, 1995. – 63 с.

Одерій О.В. Розслідування злочинів щодо незаконного обігу наркотичних засобів: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / О.В. Одерій; Університет внутрішніх справ. – Х., 1997. – 23 с.

Одерій О.В. Розслідування злочинів щодо незаконного обігу наркотичних засобів : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / О.В. Одерій; Університет внутрішніх справ. – Х., 1997. – 256 с.

Чернець М.Г. Проблеми автоматизованого пошуку в інформаційних масивах осіб за їх портретними зображеннями: дис. ... канд. юрид. наук 12.00.09 / М.Г. Чернець; Університет внутрішніх справ. – Х., 1997. – 265 с.

Чернець М.Г. Проблеми автоматизованого пошуку в інформаційних масивах осіб за їх портретними зображеннями: автореф. дис.... канд. юрид. наук: 12.00.09 / М.Г. Чернець; Харьк. ун-т внутр. справ. – Х., 1997. – 20 с.

Петряев С.Ю. Криміналістичне дослідження підроблених іноземних паперових грошей: дис.... канд. юрид. наук: 12.00.09 / С.Ю. Петряев; Національна академія внутрішніх справ України. – К., 1998. – 185 с.

Петряев С.Ю. Криміналістичне дослідження підроблених іноземних паперових грошей: автореф. дис.... канд. юрид. наук: 12.00.09 / С.Ю. Петряев; Національна академія внутрішніх справ України. – К., 1998. – 17 с.

Шевчук В.М. Проблеми методики розслідування контрабанди: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / В.М. Шевчук; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. – Х., 1998. – 229 с.

Шевчук В.М. Проблеми методики розслідування контрабанди: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / В.М. Шевчук; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. – Х., 1998. – 18 с.

Головецький М.О. Тактика узнавання і впізнання під час досудового слідства: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / М.О. Головецький; Нац. ун-т внутр. справ. - Харків, 2002. – 195 с.

Головецький М.О. Тактика узнавання і впізнання під час досудового слідства: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / М.О. Головецький; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2002. – 19 с.

Комісаров М.Л. Криміналістичне дослідження замикаючих технічних засобів: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / М.Л. Комісаров; Донецьк, юрид. ін-т Луганськ держ. ун-та внутр. справ. – Донецьк., 2006. – 194 с.

Комісаров М.Л. Криміналістичне дослідження замикаючих технічних засобів: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / М.Л. Комісаров; Харківський нац. ун-т внутр. справ. - Харків, 2006. – 20 с.

Борисова Л.В. Транснаціональні комп'ютерні злочини як об'єкт криміналістичного дослідження: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Л.В. Борисова; Київ. нац. ун-т внутр. справ. – К., 2007. – 217 с.

Борисова Л.В. Транснаціональні комп'ютерні злочини як об'єкт криміналістичного дослідження: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / / Л.В. Борисова; Київ. нац. ун-т внутр. справ. – К., 2007. – 19 с.

Публікації про М. В. Салтевського

Актуальні проблеми кримінального права, процесу та криміналістики : матеріали IV міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 95-річчю з дня народж. проф. М. В. Салтевського (1917-2009) / Нац. акад. прав. наук. України, Міжнар. гуманітар. ун-т, Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.», ОНУ ім. Мечнікова, ЛНУ ім. І. Франка, Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника ; упоряд.: В. Д. Берназ, А. М. Притула. – Одеса : Фенікс, 2012. – 525 с

Белкин Р.С. История отечественной криминалистики / Р. С. Белкин. – М. : НОРМА, 1999. – С. 375-387.

Белкин Р.С. Курс криминалистики / Р.С. Белкин. – 3-е изд., доп. – М.: ЮНИТИ; Закон и право, 2001. – С. 184, 222, 261, 327, 367, 422, 426, 434, 595, 603.

Берназ В. Д. Михайло Васильович Салтевський – солдат, учений, педагог // Актуальні проблеми кримінального права, процесу та криміналістики : матеріали IV міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 95-річчю з дня народж. проф. М. В. Салтевського (1917-2009) / Нац. акад. прав. наук. України, Міжнар. гуманітар. ун-т, Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.», ОНУ ім. Мечнікова, ЛНУ ім. І. Франка. – О. : Фенікс, 2012. – С. 5-8.

Берназ В. Д. Михайло Васильович Салтевський – солдат, учений, педагог // Криміналістика: теорія і практика : Вибрані праці. – Одеса : вид-во Одеського юридичного інституту ХНУВС, 2007. – С. 3-6.

Біленчук П.Д. Салтевський Михайло Васильович / П.Д. Біленчук, А.В. Старушкевич // Юридична енциклопедія: в 6-ти т. / Ю.С. Шемшученко (гол. ред.); НАН України; Ін-т держ. і права. – К. : Укр. енциклопедія, 2003. – С. 408.

Библиографический указатель литературы по криминалистике / В.В. Агафонов, А.Г. Филиппов // Вестник криминалистики. – М., 2000. – Вып. 1. – С. 94-137.

Вітаємо Михайла Васильовича Салтевського видатного вченого-криміналіста з 90-літтям // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ України. 2007. – №4 (35). – Д. : Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2007. – С. 305-306.

Визначні юристи сьогодення / голова редкол. В. О. Євдокимов; ред. и предисл.: В. Я. Тацій, ін. та. – Київ : Вид. Дім «Ін Юре», 2001. – 624 с.

Вчені-юристи України: Довідник / керівник ред. кол. В. Ф. Опришко. – Київ : Ін-т законодавства Верховної Ради України, 1998. – 611 с.

Вчені та співробітники Академії – кавалери і лауреати державних нагород, премій, конкурсів: бібліогр. покажч. / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого, Бібліотека ; уклад.: О. І. Самофал, М. Я. Жуковська, К. В. Романенко; ред. Н. П. Пасмор. – Х. : Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого, 2009.

Ищенко А.В. Доктори наук з криміналістики / А. В. Ищенко, Р. П. Марчук // Криміналістичний вісник. – 2004. – №2 (2). – К.: Чайка, 2004. – С. 142-156.

Ищенко Е.П. Криминалистическая фотография и видеозапись: учеб.-практ. пособие / Е.П. Ищенко, П.П. Ищенко, В.А. Зотчев; под ред. Е.П. Ищенко. - М. : Юристъ, 1999. – С. 21.

Криминалистика: библиогр. указ. лит. (1963-2003 гг.) / сост.: С.П. Аникина, И.И. Быкова, Н.П. Роянова, Е.А. Федорова: под общ. ред. В.В. Аникина; Краснояр. ун-т. – Красноярск, 2005. – С. 49, 62, 79-80, 97, 164, 174, 278, 324, 403, 689.

Капустник К. В. Роль М. В. Салтевского в формировании экспертной школы Харьковского научно-исследовательского института судебных экспертиз // Теорія та практика судової експертизи і криміналістики : зб. наук. пр. / ХНДІ судових експертиз ім. М. С. Бокаріуса, Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Я. Мудрого». – Х. : Право, 2012. – Вип. 12. – С. 491- 494.

Корж В. П. Михаил Васильевич Салтевский – патриарх криминалистики / В. П. Корж // Криміналістичний вісник. – 2007. – №2 (8). – К. : Ін Юре, 2007. – С. 167-171.

Криміналістика: теорія і практика : Вибрані праці. – Одеса : вид-во Одеського юридичного інституту ХНУВС, 2007. – 272 с.

М.В. Салтевському - 85 років // Питання боротьби зі злочинністю / Акад. правових наук України; Наук.-дослід. ін-т вивчення проблем злочинності. – Х., 2002. – Вип. 6. – С. 181.

М.В. Салтевському – 80-т років // Питання боротьби зі злочинністю / Акад. правових наук України; Наук.-дослід. ін-т вивчення проблем злочинності. – Х., 1997. – Вип.1. – С. 88.

Михайло Васильович Салтевський: 80 років від дня народження // Вісник Академії правових наук України. – 1997. – № 4. – С. 207-209.

Михаил Васильевич Салтевский: к 90-летию со дня рождения: библиограф. указ. / М-во образования и науки Украины; Харьк. экономико-правовой ун-т ; сост.: Т.В. Гальченко, Ж.П. Корнева, Т.И. Колесниченко. – Х. 2007. – 105 с.

Муравйов В. Від Ленінграда до Берліна // Слобідський край. – 2000. – 6 трав. (№ 51). – С. 2.

Муравьева Е. Хотите судиться - запаситесь терпением: [Судебное разбирательство по иску Салтевского М.В.] // Время. – 2006. – № 8. – С. 3.

Пам'яті професора М. В. Салтевського // Теорія та практика судової експертизи і криміналістики. – Вип. 9. – Х.: Право, 2009. – С. 600 - 601.

Пам'яті українського вченого-криміналіста доктора юридичних наук, професора, заслуженого юриста України Михайла Васильовича Салтевського (1917-2009) // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ України. 2009. – №3(44). – 2009. – С. 300-301.

Професори Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого / редкол. В. Я. Тацій. – Х. : Шана фронтовикам, творцям Великої Перемоги, які згодом стали юристами: [Серед фронтовиків: Бажанов М.І., Гайворонський В.М., Даньшин І.М., Матусовський Г.А., Салтевський М.В., Сташис В.В., Страхов М.М., Цвік М.В. та ін] // Право України. – 2005. – № 5. – С. 3-6.

Постика И.В. Очерк истории судебной (криминалистической) фотографии // Судебная (криминалистическая) фотография: теория и практика: монография / И.В. Постика; Одес. нац. юрид. акад. – Одесса, 2002. – С. 62-77.

Салтевському Михайлу Васильовичу призначена довічна державна стипендія // Урядовий кур'єр. – 2002. – 2 квіт. (№62). – С. 10.

Салтевский Михаил Васильевич // Криминалистическая энциклопедия / авт.-сост. Р.С. Белкин. - М., 1997. – С. 195.

Салтевский Михаил Васильевич // Криминалистическая энциклопедия: справ. пособие / Р.С. Белкин. - 2-е изд., доп. – М., 2000. – С. 193.

Салтевский Михаил Васильевич // Энциклопедия криминалистики в лицах / под ред. проф. В.Ю. Шепитько. – Х.: Апостиль, 2014. – С. 293-294.

Салтевский Михаил Васильевич // Конгресс криминалистов // Портретная галерея. Електронний ресурс: crimcongress.com/tag/saltevskij.

Салтевський Михайло Васильович: [біографія] // Криміналістика : підручник / П.Д. Біленчук, О.П. Дубовий, М.В. Салтевський, П.Ю. Тимошенко; під ред. П.Д. Біленчука; Акад. праці і соц. відносин; Міжгалузевий ін-т післядипломної освіти; Нац. акад. внутр. справ України; Нац. юрид. акад. ім. Ярослава Мудрого. – К., 1998. – С. 410.

Салтевський Михайло Васильович // Визначні юристи сьогодення – К., 2001. – С. 455-456.

Салтевський Михайло Васильович // Професори Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого / редкол. В. Я. Тацій. – Х.: Право, 2004. - С. 95.

Салтевський Михайло Васильович // Професори Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого / редкол. В. Я. Тацій. – Х.: Кроссрод, 2009. – С. 138.

Салтевський Михайло Васильович // Професори Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого / редкол. В. Я. Тацій. – Х.: Право, 2014. – С. 144.

Салтевський Михайло Васильович: основні праці // Криміналістика: підручник / П.Д. Біленчук, О.П. Дубовий, М.В. Салтевський, П.Ю. Тимошенко; під ред. П.Д. Біленчука; Акад. праці і соціальн. відносин; Міжгалузевий ін-т післядипломної освіти; Нац. акад. внутр. справ. України; Нац. юрид. акад. ім. Ярослава Мудрого. – К., 1998 – С. 401- 405.

Советские криминалисты : библиогр. справ. / сост.: Т.В. Аверьянова, Н.Н. Лысов. – Нижний Новгород: Изд-во ВШ МВД СССР, 1991. – 180 с.

Тацій В.Я. Національна юридична академія імені Ярослава Мудрого /В.Я. Тацій // Юридична енциклопедія / редкол.: Ю.С. Шемшученко [та ін.]. – К.; 2002. – Т.4. – С.93-94.

Шейко И. Сборник аннотаций на диссертации, защищенные в Харьковском юридическом институте в 1945-56 гг. / И. Шейко ; Харьк. юрид. ин-т. – Харьков : Тип. АРТА, 1957. – 61 с.

Щербаковская Л. П. Научная и экспертная деятельности М. В. Салтевского и Л. Ф. Савраня в Харьковском научно-исследовательском институте судебных экспертиз / Л. П. Щербаковская // Теорія та практика судової експертизи і криміналістики : зб. наук. пр. / ХНДІ судових експертиз ім. М. С. Бокаріуса, Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Я. Мудрого». – Х. : Право, 2013. – Вип. 13. – С. 539 - 547.

ЗМІСТ

<i>Шенітько В.Ю.</i> Михайло Васильович Салтевський – видатна постать в історії криміналістики.....	3
<i>Шевчук В.М.</i> Михайло Васильович Салтевський – учений, педагог, учитель, засновник наукової школи у криміналістиці.....	6
Життєвий та творчий шлях М.В Салтевського.....	18
Основні дати життя та діяльності.....	22
Почесні звання та нагороди.....	25
Бібліографічний показчик наукових праць.....	27
Монографії, підручники та енциклопедії.....	27
Навчальні посібники та тексти лекцій.....	33
Статті та тези наукових доповідей.....	38
Навчально-методичні матеріали (у співавторстві)	62
Публікації у науково-популярних виданнях та газетах.....	66
Наукове редагування, консультування та рецензування (основні праці)..	66
Дисертації, виконані і захищені під керівництвом професора М. В. Салтевського.....	73
Публікації про М. В. Салтевського.....	77

Наукове видання

Михайло Васильович Салтевський - видатний криміналіст минулого та сучасності

(до 100-річчя від дня народження)

Упорядники:

***Віктор Михайлович Шевчук
Валерій Юрійович Шепітько***

Михайло Васильович Салтевський – видатний криміналіст минулого та сучасності (до 100-річчя від дня народження): бібліографічний покажчик / упорядники: В. М. Шевчук, В. Ю. Шепітько. – Харків : Мадрид, 2017. – 106 с.

Бібліографічний покажчик підготовлено до 100-річчя від дня народження відомого українського ученого криміналіста, доктора юридичних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України, провідного фахівця у галузі криміналістики та судової експертизи Михайла Васильовича Салтевського.

Покажчик містить матеріали про життєвий шлях, наукову, викладацьку, судово-експертну та громадську діяльність М. В. Салтевського як одного із фундаторів криміналістичної науки. Видання дає можливість найбільш повно досягнути наукову та педагогічну спадщину знаного вченого-криміналіста не лише на території України та колишнього СРСР, але й за її межами. Усі виявлені публікації систематизовано та сформовано за хронологічним принципом, матеріал розділів у межах року розташований за алфавітом.

Бібліографічний покажчик рекомендовано науковцям, студентам, аспірантам, викладачам, практичним працівникам та всім, хто цікавиться доробком відомого вітчизняного вченого-криміналіста.

Підписано до друку 16.10. 2017. Формат 60x90
Гарнітура Times. Папір офсетний. Друк офсетний.
Ум. друк. арк. 6,45. Обл.-вид. арк. 7,65.
Наклад 100 прим. Зам. №16/10.

Видавництво “Мадрид”
61023 Україна, м. Харків, вул. Ольмінського 11.